

V Bruseli 9. 3. 2023
C(2023) 1711 final

OZNÁMENIE KOMISIE,

**Dočasný krízový a prechodný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na
podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine**

OZNÁMENIE KOMISIE,

Dočasný krízový a prechodný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine

1. AGRESIA RUSKA PROTI UKRAJINE, JEJ VPLYV NA HOSPODÁRSTVO EÚ A POTREBA DOČASNÝCH PODPORNÝCH OPATRENÍ ŠTÁTNEJ POMOCI

1. Po tom, ako Rusko 24. februára 2022 nezákonne uznalo časti Doneckej a Luhanskej oblasti na Ukrajine, ktoré nie sú kontrolované vládou, za nezávislé subjekty, začalo nevyprovokovanú a neodôvodnenú vojenskú agresiu voči Ukrajine. Európska únia (EÚ) a medzinárodní partneri na toto závažné porušenie územnej celistvosti, zvrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny okamžite reagovali zavedením reštriktívnych opatrení (sankcií). Sankcie zaviedli aj proti Bielorusku vzhľadom na jeho úlohu pri uľahčovaní ruskej vojenskej agresie. V nasledujúcich týždňoch a mesiacoch boli prijaté ďalšie opatrenia a v závislosti od vývoja situácie je možné, že budú prijaté ešte ďalšie. Rusko sa rozhodlo prijať určité vlastné reštriktívne hospodárske protiopatrenia a zámerne využívať toky plynu do EÚ ako zbraň.
2. Ruská vojenská agresia proti Ukrajine a jej priame a nepriame účinky vrátane uložených sankcií a protiopatrení, ktoré prijalo napríklad Rusko, majú hospodárske dôsledky pre celý vnútorný trh. Podniky v EÚ môžu byť zasiahnuté viacerými spôsobmi, priamo aj nepriamo. Prejaviť sa to môže klesajúcim dopytom, prerušením existujúcich zmlúv a projektov s následnou stratou obratu, narušením dodávateľských reťazcov, najmä surovín a polotovarov alebo iných vstupov, ktoré už nemožno získať, alebo nie sú ekonomicky dostupné.
3. Pravdepodobnosť ruskej vojenskej agresie proti Ukrajine ovplyvňovala trh s energiami už niekoľko týždňov pred reálnou agresiou. Ruská vojenská agresia proti Ukrajine priamo viedla k narušeniu dodávateľských reťazcov pri dovoze určitých výrobkov z Ukrajiny do EÚ, najmä obilnín a rastlinných olejov, ako aj pri vývoze z EÚ na Ukrajinu. Rast cien elektriny a plynu v EÚ výrazne ovplyvnil trh s energiami. Vysoké ceny energií ovplyvňujú viaceré hospodárske odvetvia, nevynímajúc oblasti zvlášť zasiahnuté pandémiou COVID-19, ako je doprava a cestovný ruch. Existuje nedostatok niektorých kritických výrobkov, ktorý je dôsledkom vojenskej agresie a protiopatrení, ktoré prijalo Rusko. Ide o osobitné oblasti, v ktorých obmedzené dodávky vytvárajú riziko podstatného zníženia priemyselnej produkcie, a to aj napriek pretrvávajúcej substitúcii dodávok. Tento vplyv sa prejavil aj na finančných trhoch, pričom obavy vládu najmä vzhľadom na likviditu a volatilitu trhu pri obchodovaní s komoditami. Vojenská agresia Ruska proti Ukrajine viedla aj k veľkému vysídľovaniu ukrajinských občanov, či už v rámci krajiny alebo do susedných štátov, a k bezprecedentnému prílevu utečencov do EÚ, čo má vážne humanitárne a hospodárske dôsledky.
4. Geopolitická kríza vyvolaná agresiou Ruska proti Ukrajine má v EÚ mimoriadne závažný vplyv aj na odvetvie poľnohospodárstva, potravinárskeho priemyslu, rybolovu a akvakultúry. Vysoké ceny energií sa prejavujú aj v zdražovaní hnojív. Na dodávky hnojív do EÚ majú vplyv aj uvedené obmedzenia dovozu hnojív do EÚ z Ruska a Bieloruska. Kríza mala vážne dôsledky pre dodávky obilia (najmä kukurice a

pšenice) a olejnatých semien (slnečnice a repky olejnej) alebo derivátov škrobu z Ukrajiny a Ruska do EÚ a viedla k výraznému dočasnému zvýšeniu cien krmív pre hospodárske zvieratá. Kombinovaný vplyv tohto zvýšenia nákladov na energie, hnojivá, obilie a oleje v EÚ najvýraznejšie pociťuje odvetvie chovu hospodárskych zvierat¹. Ukrajina je aj dôležitým výrobcom a vývozcom rastlinných olejov (najmä slnečnicového), takže zvyšovanie cien uvedených výrobkov má dosah na prevádzkovateľov v odvetví spracovania potravín a núti ich hľadať alternatívy.

5. Druhou obavou je narušenie obchodu s výrobkami EÚ s Ukrajinou, ako aj s Ruskom a Bieloruskom v dôsledku vojnovnej situácie alebo jej priamych či nepriamych účinkov. To podľa všetkého ovplyvní najmä odvetvia vína a liehovín, spracovaných potravín (vrátane spracovaného ovocia a zeleniny), čokolády, cukroviniek, počiatočnej dojčenskej výživy a krmiva pre spoločenské zvieratá (v prípade Ruska), ovocia a zeleniny (v prípade Bieloruska) a väčšiny poľnohospodárskych produktov (v prípade Ukrajiny).
6. Situáciu zhoršuje prudký nárast výrobných nákladov, čiastočne v dôsledku zvýšenia nákladov na dusíkaté hnojivá po extrémnom zdražení zemného plynu, ale aj z dôvodu priameho využívania energií vo výrobných procesoch v odvetví poľnohospodárstva, rybolovu a akvakultúry.
7. Geopolitická kríza vyvolaná agresiou Ruska voči Ukrajine a jeho využívaním dodávok energie ako zbrane takisto zvyšuje naliehavosť toho, aby EÚ znížila svoju závislosť od fosílnych palív urýchlením zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, dekarbonizáciou priemyslu a zavádzaním kapacít v odvetviach, ktoré sú strategické pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to aj vzhľadom na globálne výzvy, pre ktoré hrozí odklonenie investícií do týchto odvetví v prospech tretích krajín mimo EHP.
8. Na základe týchto skutočností sa Komisia rozhodla prijať toto oznámenie s cieľom spresniť kritériá na posúdenie zlučiteľnosti opatrení štátnej pomoci s vnútorným trhom, pričom ide o opatrenia, ktoré môžu členské štáty prijať na nápravu hospodárskych dôsledkov vyplývajúcich z agresie Ruska proti Ukrajine a jej priamych a nepriamych účinkov vrátane protiopatrení, ktoré prijalo napríklad Rusko². Na zmiernenie bezprostredných negatívnych sociálnych a hospodárskych následkov v EÚ,

¹ Ukrajina je pre EÚ štvrtým najväčším externým dodávateľom potravín a kľúčovým dodávateľom obilnín (52 % dovozu kukurice do EÚ, 19 % pšenice letnej), rastlinných olejov (23 % dovozu do EÚ) a olejnatých semien (22 % dovozu do EÚ, najmä repky olejnej: 72 %). Svetové ceny potravín sú už teraz vysoké a vzhľadom na situáciu by sa mohli ešte zvýšiť.

² Napríklad 6. marca 2022 vláda Ruskej federácie prijala dekrét č. 299, ktorým sa mení odsek 2 metodiky na určenie výšky náhrady, ktorá sa má zaplatiť majiteľovi patentu pri rozhodovaní o použití vynálezu, úžitkového vzoru, rozhodnutia o použití vynálezu bez jeho súhlasu, ako aj postupu jej vyplatenia. V tejto pozmeňujúcej úprave sa neráta so „žiadnou kompenzáciou za používanie vynálezu, úžitkového vzoru alebo priemyselného dizajnu ‚majiteľov patentov‘ z cudzích štátov, ktoré sa dopúšťajú ‚nepriateľských činov‘“. Podľa databázy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) Global Brand Database, databázy WIPO Global Designs Database a databázy PatentSight bolo v marci 2022 v Rusku platných približne 150 000 ochranných známk, 2 000 priemyselných dizajnov a 44 000 patentov vlastnených firmami z EÚ. Ochranné známky firiem z EÚ chránené v Rusku sa týkajú najmä týchto odvetví: farmaceutický priemysel, kozmetika, automobilový priemysel, chemické výrobky a spotrebný tovar, móda a luxusný tovar. Vzhľadom na neurčitú terminológiu v pozmeňujúcej úprave týkajúcej sa metodiky náhrady vyplácanej majiteľovi patentu na základe dekrétu č. 299 zo 6. marca 2022, ktorý prijala ruská vláda, a vzhľadom na ekonomickú expozíciu podnikov EÚ a ich nehmotné aktíva v Rusku môže mať takéto protiopatrenie na podniky EÚ rozsiahly a škodlivý vplyv.

zachovanie hospodárskych činností a pracovných miest a uľahčenie potrebných štrukturálnych úprav v reakcii na novú hospodársku situáciu spôsobenú ruskou vojenskou agresiou proti Ukrajine je koordinovaná hospodárska reakcia členských štátov a inštitúcií EÚ rozhodujúca.

1.1. Sankcie, ktoré zaviedla Európska únia a medzinárodní partneri v reakcii na agresiu Ruska voči Ukrajine

9. Po nevyprovokovanej a neodôvodnenej agresii Ruska proti Ukrajine odsúhlasila Rada Európskej únie viacero balíkov reštriktívnych opatrení.
10. Rada 23. februára 2022 odsúhlasila balík opatrení, ktorý zahŕňa i) ciele sankcie proti 351 členom ruskej Štátnej dumy a ďalším 27 jednotlivcom, ii) obmedzenia hospodárskych vzťahov s časťami Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú pod kontrolou vlády, a iii) obmedzenia prístupu Ruska na kapitálové a finančné trhy EÚ a k súvisiacim službám³.
11. Rada 25. februára 2022 odsúhlasila ďalšie sankcie proti Rusku zamerané na: i) finančný sektor, ii) sektor energetiky, vesmírny sektor a sektor dopravy (letectvo), iii) položky s dvojakým použitím, iv) kontrolu a financovanie vývozu, v) vízovú politiku a vi) dodatočné sankcie proti ruským a iným (aj bieloruským) jednotlivcom⁴.

³ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/259 z 23. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 1); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/260 a vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/261 z 23. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 3; Ú. v. EÚ L 42 I, 23. 2. 2022, s. 15); nariadenie Rady (EÚ) 2022/262 z 23. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 74); nariadenie Rady (EÚ) 2022/263 z 23. februára 2022 o reštriktívnych opatreniach v reakcii na uznanie častí Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, a na nariadenie nasadenia ruských ozbrojených síl do týchto častí (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 77); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/264 z 23. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 95); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/265 a 2022/267 z 23. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 98; Ú. v. EÚ L 42 I, 23. 2. 2022, s. 114) a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/266 z 23. februára 2022 o reštriktívnych opatreniach v reakcii na uznanie častí Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, a na nariadenie nasadenia ruských ozbrojených síl do týchto častí (Ú. v. EÚ L 42 I, 23.2.2022, s. 109).

⁴ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/327 z 25. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 48, 25.2.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/328 z 25. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 49, 25.2.2022, s. 1); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/329 z 25. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 50, 25.2.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/330 z 25. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 51, 25.2.2022, s. 1); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/331 z 25. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 52, 25.2.2022, s. 1); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/332 z 25. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo

12. Rada 28. februára 2022 rozhodla o uzatvorení európskeho vzdušného priestoru pre ruské lietadlá a prijala preventívne opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby Ruská centrálna banka nemohla použiť svoje medzinárodné rezervy spôsobmi, ktoré by účinnok prijatých opatrení oslabili⁵. Rada zároveň prijala ďalšie sankcie proti ruským osobám⁶.
13. Rada 1. marca 2022 prijala ďalšie opatrenia: i) odstránenie vybraných ruských bánk zo systému zasielania správ SWIFT⁷ a ii) opatrenia proti dezinformáciám šíreným ruskými štátnymi médiami Russia Today a Sputnik⁸.
14. Rada 2. marca 2022 rozhodla o zavedení ďalších sankcií proti Bielorusku vzhľadom na jeho úlohu pri uľahčovaní vojenskej agresie, pričom sankcie sa týkali obchodu s tovarom používaným na produkciu alebo spracovanie tabakových výrobkov, nerastných produktov, výrobkov z chloridu draselného („potaše“), dreva, cementu, zo železa a ocele a výrobkov z gumy. Zakázala aj vývoz položiek a technológií s dvojakým použitím do Bieloruska alebo ich používanie v Bielorusku, vývoz tovaru a technológií, ktoré by mohli prispieť k vojenskému, technologickému, obrannému a bezpečnostnému rozvoju v Bielorusku, a vývoz strojových zariadení spolu s obmedzeniami poskytovania súvisiacich služieb⁹. Rada prijala aj individuálne opatrenia proti 22 bieloruským jednotlivcom¹⁰.

ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 53, 25.2.2022, s. 1); rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/333 z 25. februára 2022 o čiastočnom pozastavení uplatňovania Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ruskou federáciou o zjednodušení postupu pri vydávaní víz občanom Európskej únie a Ruskej federácie (Ú. v. EÚ L 54, 25.2.2022, p. 1).

- ⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/334 z 28. februára 2022, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 57, 28.2.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/335 z 28. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 57, 28.2.2022, s. 4).
- ⁶ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/336 z 28. februára 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 58, 28.2.2022, s. 1) a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/337 z 28. februára 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 59, 28.2.2022, s. 1).
- ⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/345 z 1. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/346 z 1. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 5).
- ⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/350 z 1. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 65, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/351 z 1. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 65, 2.3.2022, s. 5).
- ⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/355 z 2. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 67, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/356 z 2. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku (Ú. v. EÚ L 67, 2.3.2022, s. 103).
- ¹⁰ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/345 z 1. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/354 z 2. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 63, 2.3.2022, s. 5).

15. Rada 9. marca 2022 prijala dodatočné opatrenia zamerané na bieloruský finančný sektor vrátane vylúčenia troch bieloruských bánk zo systému SWIFT, zákazu transakcií s Bieloruskou centrálnou bankou, obmedzenia finančných tokov z Bieloruska do EÚ a zákazu poskytovania eurobankoviek Bielorusku¹¹. Rada zaviedla aj ďalšie reštriktívne opatrenia, pokiaľ ide o vývoz tovaru a rádiokomunikačných technológií pre námornú plavbu do Ruska. Rada okrem toho uložila reštriktívne opatrenia voči ďalším 160 jednotlivcom¹². Dňa 15. marca 2022¹³ sa Rada dohodla na ďalších odvetvových a individuálnych opatreniach proti Rusku. Rada sa rozhodla najmä: i) zakázať všetky transakcie s určitými štátnymi podnikmi, ii) zakázať poskytovanie akýchkoľvek ratingových služieb, ako aj prístup k akýmkoľvek predplateným službám v súvislosti s ratingovými činnosťami akejkoľvek ruskej osoby alebo subjektu, iii) rozšíriť zoznam osôb spojených s ruskou obrannou a priemyselnou základňou, ktorým sa ukladajú prísnejšie obmedzenia týkajúce sa vývozu položiek a technológií s dvojakým použitím, ktoré by mohli prispievať k technologickému zlepšeniu ruského sektora obrany a bezpečnosti, a iv) zakázať nové investície do ruského energetického sektora a zaviesť komplexné vývozné obmedzenie na vybavenie, technológie a služby pre energetický priemysel a v) zaviesť ďalšie obchodné obmedzenia týkajúce sa železa a ocele, ako aj luxusného tovaru¹⁴. Rada sa okrem toho rozhodla sankcionovať kľúčových ruských oligarchov, lobistov a propagandistov, ako aj kľúčové spoločnosti v leteckom, vojenskom, lodiarskom a strojárskom odvetví, ako aj v odvetví dvojakého použitia¹⁵.
16. Rada 3. júna 2022 prijala šiesty balík sankcií¹⁶ vzhľadom na pokračujúcu útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine, jej podporu Bieloruskom a hlásené zverstvá spáchané ruskými

¹¹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/398 z 9. marca, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do ruskej agresie voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 82, 9.3.2022, s. 1).

¹² Nariadenie Rady (EÚ) 2022/394 z 9. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 81, 9.3.2022, s. 1).

¹³ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/427 z 15. marca 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 87, 15.3.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/428 z 15. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 87I, 15.3.2022, s. 13).

¹⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/428 z 15. marca 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 13), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/430 z 15. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 56).

¹⁵ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/427 z 15. marca 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 1), a rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/429 z 15. marca 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 87 I, 15.3.2022, s. 44).

¹⁶ Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/876 z 3. júna 2022, ktorým sa vykonáva článok 8a ods. 1 nariadenia (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do ruskej agresie voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/877 z 3. júna 2022, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 765/2006 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do ruskej agresie voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 11); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/878 z 3. júna 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú

ozbrojenými silami. Tento balík zahŕňa: 1. zákaz dovozu ropy a rafinovaných ropných produktov z Ruska s obmedzenými výnimkami; 2. vylúčenie ďalších troch ruských bánk a jednej bieloruskej banky zo systému SWIFT a 3. pozastavenie vysielania ďalších troch ruských štátnych médií v Únii. Únia prijala sankcie aj proti ďalším 65 jednotlivcom a 18 subjektom. Patria medzi ne osoby zodpovedné za zverstvá spáchané v Buči a Mariupole.

17. Rada 21. júla 2022 prijala siedmy balík, ktorý sa nazýva aj „balík zameraný na údržbu a zosúladienie“¹⁷, ktorý pozostáva z týchto dodatočných opatrení: 1. zákaz dovozu zlata; 2. sprísnené požiadavky na podávanie správ v prípade jednotlivcov, na ktorých boli uvalené sankcie; 3. cieleové zákazky vývozu; 4. zákaz vstupu do prístavu; 5. finančné sankcie; 6. potravinová a energetická bezpečnosť; 7. lekárske a farmaceutické výnimky. Únia takisto doplnila do zoznamu subjektov, ktorým bol zmrazený majetok, 54 jednotlivcov a 10 subjektov.
18. Rada 6. októbra 2022 prijala ôsmy balík sankcií, ktorý pozostáva z týchto dodatočných opatrení¹⁸: 1. zaradenie ďalších osôb a subjektov do sankčného zoznamu; 2. rozšírenie

celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 15); nariadenie Rady (EÚ) 2022/879 z 3. júna 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 53); nariadenie Rady (EÚ) 2022/880 z 3. júna 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 75); vykonávacie rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/881 z 3. júna 2022, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do agresie Ruska voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 77); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/882 z 3. júna 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2012/642/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Bielorusku a zapojenie Bieloruska do agresie Ruska voči Ukrajine (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 88); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/883 z 3. júna 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 92); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/884 z 3. júna 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 128); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/885 z 3. júna 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 153, 3.6.2022, s. 139).

¹⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1269 z 21. júla 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 193, 21.7.2022, s. 1); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/1270 z 21. júla 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 193, 21.7.2022, s. 133); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/1271 z 21. júla 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 193, 21.7.2022, s. 196); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/1272 z 21. júla 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 193, 21.7.2022, s. 219).

¹⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1903 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/263 o reštriktívnych opatreniach v reakcii na uznanie častí Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, a na nariadenie nasadenia ruských ozbrojených síl do týchto častí (Ú. v. EÚ L 259I, 6.10.2022, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2022/1904 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 259I, 6.10.2022, s. 3); nariadenie Rady (EÚ) 2022/1905 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 259I, 6.10.2022, s. 76); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/1906 zo 6. októbra 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú

obmedzení na Chersonskú a Záporožskú oblasť; 3. nové obmedzenia dovozu a vývozu; 4. zavedenie cenového stropu na ropu skupinou G7; 5. obmedzenia týkajúce sa štátom vlastnených podnikov; 6. obmedzenia finančných služieb, poradenských služieb v oblasti IT a iných obchodných služieb a 7. odrádzanie od obchádzania sankcií.

19. Rada 16. decembra 2022 prijala v reakcii na inváziu Ruska na Ukrajinu deviaty balík sankcií¹⁹ vrátane zákazu vývozu motorov do dronov, vývozu tovaru a technológií s dvojakým použitím, investícií do ťažobného sektora, transakcií s Ruskou bankou regionálneho rozvoja a poskytovania reklamných služieb, služieb prieskumu trhu a prieskumu verejnej mienky. Okrem toho sa Rada rozhodla prijať komplexný balík individuálnych opatrení. Rada 25. februára 2023 prijala desiaty balík sankcií, ktorými sa ukladajú ďalšie zákazy vývozu kritických technológií a priemyselného tovaru, ako je elektronika, špecializované vozidlá, časti strojov, náhradné diely pre nákladné vozidlá a letecké motory, ako aj výrobky pre odvetvie stavebníctva, ktoré možno poskytnúť ruskej armáde, ako sú antény alebo žeriavy. Rada tiež rozhodla o uložení reštriktívnych opatrení voči ďalším 87 osobám a 34 subjektom²⁰.

celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L259I, 6.10.2022, s. 79); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/1907 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L259I, 6.10.2022, s. 98), rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/1908 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie (SZBP) 2022/266 o reštriktívnych opatreniach v reakcii na uznanie častí Doneckej a Luhanskej oblasti Ukrajiny, ktoré nie sú kontrolované vládou, a na nariadenie nasadenia ruských ozbrojených síl do týchto oblastí (Ú. v. EÚ L259I, 6.10.2022, s. 118); rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/1909 zo 6. októbra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L259I, 6.10.2022, s. 122).

¹⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2474 zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 322I, 16.12.2022, s. 1), nariadenie Rady (EÚ) 2022/2475 zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 322I, 16.12.2022, s. 315), vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2022/2476 zo 16. decembra 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 322I, 16.12.2022, s. 318), rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/2477 zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 322I, 16.12.2022, s. 466), rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/2478 zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 322I, 16.12.2022, s. 614), rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/2479 zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 322I, 16.12.2022, s. 687).

²⁰ Nariadenie Rady (EÚ) 2023/426 z 25. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 059I, 25.2.2023, s. 1); nariadenie Rady (EÚ) 2023/427 z 25. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 833/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 059I, 25.2.2023, s. 6); vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2023/429 z 25. februára 2023, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 059I, 25.2.2023, s. 278); rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/432 z 25. februára 2023, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa naruša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 059I, 25.2.2023, s. 437); rozhodnutie Rady (SZBP) 2023/434 z 25. februára 2023, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 059I, 25.2.2023, s. 593).

20. V úzkej spolupráci s EÚ zaviedli sankcie aj medzinárodní partneri, najmä Spojené štáty, Spojené kráľovstvo, Kanada, Nórsko, Japonsko, Južná Kórea, Švajčiarsko a Austrália.

1.2. Podniky a domácnosti zasiahnuté vysokými cenami plynu a elektriny alebo prerušením dodávok energií

21. Súčasná kríza viedla k bezprecedentnému zvýšeniu cien plynu a elektrickej energie výrazne nad rámec už aj tak vysokých úrovní, ktoré boli zaznamenané v období ešte pred agresiou. Skutočnosť, že Rusko využíva toky plynu ako zbraň, spôsobila značnú volatilitu a neistotu na trhoch s energiou v EÚ aj vo svete. EÚ a jej členské štáty prijali množstvo opatrení na riešenie vysokých cien a zabezpečenie dodávok energie. Komisia v tejto súvislosti odkazuje na súbor nástrojov, ktorý predložila už v októbri 2021²¹ (ďalej len „októbrové oznámenie“), oznámenie o pláne REPowerEU z 8. marca 2022 (ďalej len „oznámenie o pláne REPowerEU“)^{22 23}, plán REPowerEU²⁴ z 18. mája 2022, nariadenie o skladovaní plynu²⁵, oznámenie s názvom Úspora plynu pre bezpečnú zimu²⁶ z 20. júla 2022, nariadenie (EÚ) 2022/1369 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne²⁷ a nariadenie (EÚ) 2022/1854 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie²⁸. Komisia 18. októbra 2022 prijala oznámenie o núdzovom stave v energetike²⁹ s cieľom zabezpečiť pripravenosť, spoločné nakupovanie plynu a spoločnú ochranu EÚ. V spojení s týmto oznámením Komisia navrhla nové núdzové nariadenie³⁰ s cieľom riešiť vysoké ceny plynu v EÚ a zaistiť bezpečnosť dodávok na nadchádzajúcu zimu. Dosiahne sa to prostredníctvom spoločného nákupu plynu, mechanizmov na obmedzenie cien na burze s plynom (TTF), nových opatrení týkajúcich sa transparentného využívania infraštruktúry a

²¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2021) 660 final z 13. októbra 2021 – Boj s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu.

²² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2022) 108 final z 8. marca 2022 – REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu.

²³ Prostredníctvom Nástroja technickej podpory zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021 (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1) Komisia poskytuje na požiadanie členským štátom pomoc pri koncipovaní a vykonávaní reforiem zameraných na zabezpečenie cenovo dostupnejších, bezpečnejších a udržateľnejších energií.

²⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2022) 230 final z 18. mája 2022 – Plán REPowerEU.

²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu (Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17).

²⁶ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2022) 360 final z 20. júla 2022 – Úspora plynu pre bezpečnú zimu.

²⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).

²⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261I, 7.10.2022, s. 1).

²⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Núdzový stav v energetike – príprava, spoločné nakupovanie plynu a spoločná ochrana EÚ, COM(2022) 553 final z 18. októbra 2022.

³⁰ Návrh nariadenia Rady – Posilnenie solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných hodnôt cien, COM(2022) 549 final z 18. októbra 2022.

solidarity medzi členskými štátmi, ako aj prostredníctvom nepretržitého úsilia o zníženie dopytu po plyne.

22. Veľmi vysoké ceny energií poškodzujú hospodárstvo, ako aj kúpnu silu občanov EÚ, najmä tých najzraniteľnejších. Európska centrálna banka odhadla, že reálny HDP sa v poslednom štvrtroku 2022 zníži o 0,1 % a v prvom štvrtroku 2023 zostane nezmenený, a to najmä v dôsledku vplyvu prerušenia dodávok energie, vyššej inflácie a súvisiaceho poklesu dôvery³¹. Pretrvávajúce vysoké ceny energií pravdepodobne prehĺbia chudobu a zasiahnu konkurencieschopnosť podnikov. Vyšším výrobným nákladom čelia najmä energeticky náročné priemyselné odvetvia. Toto zvýšenie nákladov môže v EÚ v niektorých prípadoch ohroziť ďalšiu činnosť podnikov, ktoré by inak boli ziskové, čo môže mať následný vplyv na zamestnanosť.
23. Súbor nástrojov, ktorý Komisia predložila v októbri 2021, sa ukázal ako užitočný a mnohé členské štáty, ktoré prijali viaceré opatrenia na vnútroštátnej úrovni, ho vo veľkej miere uplatňujú. Tento súbor nástrojov bol na jar 2022 rozšírený oznámením o krátkodobých intervenciách na trhu a dlhodobých zlepšeniach koncepcie trhu s elektrinou³².
24. V oznámení o pláne REPowerEU boli načrtnuté opatrenia na riešenie rastúcich cien energie a doplnenie zásob plynu na zimu, pričom v samotnom pláne REPowerEU³³ sa stanovujú opatrenia na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, úspor energie a energetickej efektívnosti a na diverzifikáciu dodávok energie. Urýchlenie zelenej transformácie zníži emisie, zmenší závislosť od dovážaných fosílnych palív a ochráni pred prudkým zdražovaním. V nariadení o skladovaní plynu³⁴ sa stanovili nové povinnosti udržiavať minimálne zásoby plynu s cieľom zabezpečiť dodávky na nadchádzajúcu zimu. Od členských štátov sa pritom vyžaduje, aby v roku 2022 naplnili zásobníky plynu do 1. novembra na 80 % a v nasledujúcich rokoch do toho istého dátumu na 90 %.
25. Keďže kríza ešte viac prehĺbila riziká týkajúce sa bezpečnosti dodávok a prerušenia dodávok, Únia sa začala pripravovať na dlhotrvajúce a možno až úplné prerušenie dodávok plynu z Ruska. V novom európskom pláne na zníženie dopytu po plyne³⁵ sa stanovujú opatrenia, zásady a kritériá týkajúce sa koordinovaného znižovania dopytu. Tento plán je doplnený nariadením (EÚ) 2022/1369 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne³⁶, v ktorom sa stanovuje dobrovoľný cieľ zníženia dopytu po plyne o 15 % vo všetkých členských štátoch a zavádza sa v ňom postup na aktiváciu záväzného cieľa zníženia dopytu v prípade potreby.

³¹ Makroekonomické prognózy odborníkov ECB pre eurozónu, september 2022.

³² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2022) 236 final z 18. mája 2022 – Krátkodobé intervencie na trhu s energiou a dlhodobé zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou – postup.

³³ COM(2022) 230 final, 18. mája 2022.

³⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu (Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17).

³⁵ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu, *Európsky plán na zníženie dopytu po plyne*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>.

³⁶ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).

26. V snahe znížiť účty európskych občanov a podnikov za energie Rada 6. októbra 2022 prijala nariadenie (EÚ) 2022/1854 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie. Nariadenie (EÚ) 2022/1854 okrem iného zahŕňa opatrenia na zníženie dopytu po elektrine, ktoré pomôžu znížiť náklady spotrebiteľov na elektrinu a prerozdeliť nadmerné príjmy odvetvia energetiky koncovým odberateľom.
27. Rada 19. a 22. decembra 2022 prijala ďalšie nariadenia na riešenie vysokých cien energie, konkrétne: nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu³⁷, nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov³⁸, a nariadenie Rady (EÚ) 2022/2578, ktorým sa zavádza mechanizmus korekcie trhu na ochranu občanov Únie a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami³⁹.

1.3. Potreba úzkej európskej koordinácie vnútroštátnych opatrení štátnej pomoci

28. Cielené a primerané uplatňovanie kontroly štátnej pomoci EÚ slúži na to, aby boli vnútroštátne podporné opatrenia prijaté na pomoc podnikom a pracovníkom zasiahnutým súčasnou krízou účinné a aby sa zachovala dlhodobá fiškálna udržateľnosť vnútroštátnych podporných opatrení. Kontrola štátnej pomoci EÚ takisto garantuje, aby sa vnútorný trh EÚ netrieštil a aby podmienky zostali pre všetkých rovnaké. Integrita vnútorného trhu je dôležitá na zvládnutie vonkajšieho tlaku a zabránenie pretekom v poskytovaní dotácií, v rámci ktorých by solventnejšie členské štáty míňali viac než ich susedia, a to na úkor súdržnosti v rámci Únie.
29. Komisia sa domnieva, že súčasná kríza, ktorá zasahuje podniky vo všetkých členských štátoch, odôvodňuje prípustnosť výpočtu maximálnych stropov pomoci v uplatniteľných oddieloch v prípade jednotlivých členských štátov, pokiaľ sa zabezpečí, že oprávnené náklady možno pokryť len raz a že sa dodržia osobitné stropy pomoci uplatniteľné podľa tohto oznámenia.
30. Komisia sa ďalej domnieva, že na vyriešenie závislosti od fosílnych palív ako významného prvku zhoršujúceho krízu a na urýchlenie zelenej transformácie v súlade s cieľmi plánu REPowerEU a zároveň zabezpečenie odolnosti budúceho nízkouhlíkového energetického systému EÚ sú potrebné dodatočné strategické investície. To je zvlášť dôležité v súčasnom globálnom kontexte, kde hrozí, že sa takéto investície odklonia z EHP. Hoci sa v oddieloch 2.5 a 2.6 tohto oznámenia uvádzajú relevantné nástroje na zavádzanie projektov výroby energie z obnoviteľných zdrojov a vykonávanie opatrení na dekarbonizáciu priemyslu, tieto nástroje majú významný, no nepriamy vplyv na výrobu vybavenia a komponentov potrebných na prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo. V tejto súvislosti sa v oddiele 2.8 tohto oznámenia poskytujú členským štátom ďalšie možnosti na poskytovanie pomoci, ktorá priamo podporuje produktívne investície do konkrétnych strategických tovarov potrebných na túto transformáciu. Program InvestEU ako nástroj Únie na stimuláciu

³⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 1).

³⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36).

³⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2578 z 22. decembra 2022, ktorým sa zavádza mechanizmus korekcie trhu na ochranu občanov Únie a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 45).

súkromných investícií do prioritných oblastí EÚ zohráva ústrednú úlohu pri mobilizácii podpory pre tieto prioritné oblasti, najmä pokiaľ ide o energetiku a Priemyselný plán Zelenej dohody⁴⁰. Preto v rozsahu, v akom opatrenia zavedené implementujúcimi partnermi a finančnými sprostredkovateľmi Programu InvestEU podliehajú pravidlám štátnej pomoci, sa na tieto opatrenia môžu vzťahovať schémy schválené Komisiou podľa oddielov 2.5, 2.6 a 2.8 tohto oznámenia. Keďže podpora investícií do výrobných zariadení by mohla viesť k rozporu so zastrešujúcimi cieľmi integrity vnútorného trhu a súdržnosti, takáto podpora sa musí jasne obmedzovať na určené strategické oblasti, musí byť limitovaná z hľadiska času a nominálnej výšky pomoci a musí zabezpečovať dostatočné stimuly na sledovanie cieľov súdržnosti. V tomto oznámení sa v oddiele 2.8 stanovujú osobitné podmienky, za ktorých sa podpora investícií do konkrétnych opatrení na prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo bude výnimočne považovať za zlučiteľnú. V rozsahu, v akom sa tento oddiel vzťahuje na možnosť poskytovať individuálnu podporu mimo schémy, musí byť táto podpora buď obmedzená na podporované oblasti vymedzené v príslušných mapách regionálnej pomoci, alebo sa musí týkať investícií v najmenej troch členských štátoch EHP, pričom významná časť by sa mala uskutočňovať v najmenej dvoch podporovaných oblastiach. Táto požiadavka prispeje k ďalšiemu rozvoju širšieho ekosystému v rámci príslušného hodnotového reťazca v celej Európe, čím sa posilní odolnosť dodávateľského reťazca.

1.4. Vhodné opatrenia štátnej pomoci

31. V rámci celkového úsilia členských štátov riešiť výzvy vyplývajúce z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine sa v tomto oznámení stanovujú možnosti, ktoré majú členské štáty podľa pravidiel EÚ v oblasti štátnej pomoci na zabezpečenie likvidity a prístupu k financovaniu pre podniky, najmä MSP, ktoré počas súčasnej krízy čelia hospodárskym výzvam, a na motiváciu k zníženej spotrebe energie.
32. Ako sa uvádza v oznámení z októbra 2021, opatrenia v prospech nekomerčných spotrebiteľov energie nepredstavujú štátnu pomoc za predpokladu, že nejde o nepriame zvýhodnenie konkrétneho odvetvia alebo podniku. Členské štáty môžu napríklad poskytovať osobitné sociálne platby tým najohrozenejším a pomôcť im tak uhradiť účty za energie v krátkodobom horizonte alebo poskytnúť podporu na zlepšenie energetickej efektívnosti a zároveň zabezpečiť účinné fungovanie trhu.
33. Opatrenia zamerané na komerčných spotrebiteľov energie nepredstavujú štátnu pomoc za predpokladu, že sú všeobecnej povahy. Takéto neselektívne opatrenia môžu mať napríklad formu všeobecného zníženia daní alebo odvodov, zníženej sadzby na dodávky zemného plynu, elektriny či diaľkového vykurovania, alebo znížených sieťových nákladov. Pokiaľ sa vnútroštátne intervencie kvalifikujú ako pomoc, možno ich považovať za zlučiteľné s pravidlami štátnej pomoci, ak spĺňajú určité požiadavky. Členské štáty môžu bez predchádzajúceho oznámenia Komisii zaviesť napríklad pomoc vo forme zníženia harmonizovaných environmentálnych daní, ak sa dodržia

⁴⁰ COM(2023) 62 final, Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody určený pre vek emisnej neutrálnosti, 1. 2. 2023.

minimálne úrovne zdaňovania a pravidiel stanovené v smernici o zdaňovaní energie⁴¹ a ak je toto zníženie v súlade s ustanoveniami nariadenia o skupinových výnimkách.

34. Pokiaľ ide o oddiely 2.1 a 2.4 tohto oznámenia, pomoc sa môže poskytnúť priamo konečnému príjemcovi alebo sa môže poskytovať prostredníctvom dodávateľa energie. Ak sa pomoc poskytuje prostredníctvom dodávateľa energie, členský štát musí preukázať, že prevádzkuje mechanizmus, ktorý zachováva hospodársku súťaž medzi dodávateľmi a zabezpečuje prenos pomoci na konečného príjemcu.
35. Komisia sa domnieva, že určité finančné potreby si môžu vyžadovať iné nástroje ako tie, na ktoré sa vzťahujú oddiely 2.1, 2.2 a 2.3 tohto oznámenia. Môže to byť najmä v prípade, keď súčasná kríza vedie nielen k potrebe likvidity, ale aj k značným stratám, ktoré môžu oslabiť schopnosť príjemcu splácať svoj dlh a poukázať na potreby v oblasti platobnej schopnosti. V prípadoch, keď sa jednotlivým príjemcom poskytujú veľké sumy pomoci a keď sa zdá, že schopnosť týchto príjemcov splácať svoj dlh na základe ich minulej príjmovej kapacity je ohrozená, členské štáty môžu zvážiť vyžiadanie informácií od príjemcov o ich predpokladanej budúcej príjmovej kapacite na pokračovanie v splácaní dlhu, a to s cieľom posúdiť, či použitie rôznych nástrojov, ako je napríklad podpora platobnej schopnosti, môže byť primeranejšie alebo sa môže stať primeranejším na riešenie ich finančných potrieb.
36. Za osobitných okolností⁴² môžu členské štáty usúdiť, že podniky vážne zasiahnuté súčasnou krízou potrebujú podporu platobnej schopnosti, ktorú nie je možné dostatočne poskytnúť len zo súkromných zdrojov. Ak by podniky ukončili alebo obmedzili prevádzku bez takejto podpory platobnej schopnosti a ak by ukončenie alebo obmedzenie prevádzky ohrozilo trhy s energiou alebo iné trhy, ktoré majú systémový význam pre hospodárstvo (alebo pre bezpečnosť a odolnosť vnútorného trhu), takáto podpora platobnej schopnosti by sa mohla považovať za zlučiteľnú na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ.
37. Pri požadovanom posudzovaní jednotlivých prípadov načrtnutom v bode 36 považuje Komisia za zvlášť relevantné tieto všeobecné zásady:
- a) pomoc musí byť potrebná, vhodná a primeraná⁴³, aby sa zabránilo náhlemu odchodu takýchto podnikov z trhu, a v žiadnom prípade nesmie presiahnuť minimum potrebné na zabezpečenie ich životaschopnosti;
 - b) spoločnosť, ktorá patrí väčšej obchodnej skupine alebo ktorá bola takouto skupinou prevzatá, nie je oprávnená na pomoc, okrem prípadov, keď možno preukázať, že ťažkosti spoločnosti nevznikli v dôsledku svojvoľného rozdelenia nákladov v rámci skupiny a že sú príliš závažné na to, aby ich mohli riešiť len samotná skupina. V takýchto prípadoch sa zvyčajne vyžaduje, aby skupina významne prispela na náklady na opatrenie zamerané na podporu platobnej schopnosti;

⁴¹ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁴² Intervencia sa musí obmedziť na situácie, keď je zásah v spoločnom záujme.

⁴³ Pomoc je v zásade primeraná, ak neprekračuje rámec obnovenia kapitálovej štruktúry príjemcu do takej podoby, akú mala pred krízou spôsobenou agresiou Ruska proti Ukrajine. Pri posudzovaní primeranosti pomoci sa zohľadní štátna pomoc prijatá alebo plánovaná v súvislosti so súčasnou krízou, a najmä pomoc poskytnutá podľa tohto oznámenia.

- c) štátna pomoc sa musí poskytnúť za podmienok, ktoré poskytujú štátu primeranú odmenu, ako je napríklad primeraný podiel na budúcich ziskoch vyplývajúcich zo zvýšenia hodnoty príjemcu s prihliadnutím na sumu vloženého štátneho kapitálu v porovnaní so zostávajúcim vlastným imanom spoločnosti po zaúčtovaní strát vrátane predvídateľných strát bez opatrenia pomoci;
 - d) ak má pomoc formu podriadeného dlhu alebo iných hybridných kapitálových nástrojov, celková odmena za takéto nástroje musí primerane zohľadňovať charakteristiky zvoleného nástroja vrátane jeho úrovne podriadenosti a všetkých spôsobov platby;
 - e) budú potrebné primerané opatrenia v oblasti hospodárskej súťaže v súlade so zásadami stanovenými v usmerneniach o záchrane a reštrukturalizácii z roku 2014⁴⁴. Na základe osobitostí každého potenciálneho prípadu a príslušného konkurenčného prostredia sa ako kompenzačné opatrenie môže vyžadovať aj odpredaj aktív. Okrem toho sa budú vyžadovať behaviorálne opatrenia vrátane záväzkov zabezpečujúcich účinný zákaz vyplácania prémie alebo iných variabilných platieb, výplat dividend a akvizícií;
 - f) Komisia môže požiadať členský štát, aby poskytol (aj po rozhodnutí Komisie) posúdenie dlhodobej životaschopnosti príjemcu priložené k notifikácii alebo k neskoršiemu dátumu. Ak to Komisia po preskúmaní takéhoto posúdenia uzná za vhodné, členský štát sa musí zaviazat', že v lehote stanovenej Komisiou oznámi a poskytne Komisii na schválenie plán reštrukturalizácie, ako sa stanovuje v usmerneniach na záchranu a reštrukturalizáciu.
38. Členské štáty sa vyzývajú, aby zvažili nediskriminačné stanovenie požiadaviek týkajúcich sa ochrany životného prostredia alebo bezpečnosti dodávok pri poskytovaní pomoci podľa oddielov 2.4 a 2.8 tohto oznámenia. Mohli by mať napríklad takúto podobu⁴⁵:
- a) vyžadovať od príjemcu, aby splňal určitý podiel spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, napr. prostredníctvom dohôd o nákupe energie alebo priamych investícií do výroby energie z obnoviteľných zdrojov;
 - b) vyžadovať investície do energetickej efektívnosti, znižovať energetickú spotrebu v súvislosti s ekonomickou produkciou, napr. znížením spotreby na výrobné procesy, vykurovanie alebo dopravu, a to najmä prostredníctvom opatrení na vykonávanie odporúčaní z energetických auditov vykonaných podľa článku 8 ods. 2 alebo 4 smernice 2012/27/EÚ a prílohy VI k nej;
 - c) vyžadovať investície na zníženie alebo diverzifikáciu spotreby zemného plynu, napr. elektrifikačnými opatreniami využívajúcimi obnoviteľné zdroje energie alebo obehovými riešeniami, ako je opätovné využitie odpadových plynov;

⁴⁴ Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 249, 31.7.2014, s. 1).

⁴⁵ Členské štáty sa vyzývajú, aby využili možnosti poskytnutia pomoci schválenej podľa usmernení na rok 2022 týkajúcich sa štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky, najmä pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie, energetickú efektívnosť alebo iné opatrenia na dekarbonizáciu.

d) vyžadovať flexibilitu investícií, aby sa obchodné procesy mohli lepšie prispôbiť cenovým signálom na trhoch s elektrickou energiou.

39. Členské štáty môžu poskytnúť aj pomoc na náhradu škody spôsobenej mimoriadnymi udalosťami podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Takáto štátna pomoc zameraná na zmiernenie škôd priamo spôsobených súčasnými a výnimočnými udalosťami ruskej agresie proti Ukrajine sa môže vzťahovať aj na účinky určitých dôsledkov ruskej agresie vrátane zavedených hospodárskych sankcií alebo protopatrení, ktoré negatívne ovplyvňujú daného príjemcu pri vykonávaní jeho hospodárskej činnosti alebo konkrétnej a oddeliteľnej časti jeho hospodárskej činnosti.
40. Škody priamo spôsobené povinným znížením spotreby zemného plynu alebo elektriny, ktoré môžu zaviesť členské štáty, možno posudzovať podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ za predpokladu, že nedôjde k nadmernej kompenzácii.
41. Členské štáty musia takéto opatrenia pomoci notifikovať a Komisia ich posúdi priamo podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ. Takáto pomoc sa môže poskytnúť podnikom v ťažkostiach.
42. V súlade s nariadením (EÚ) 2022/1369 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne⁴⁶ môžu členské štáty zvážiť vhodné opatrenia na stimulovanie dobrovoľného znižovania dopytu po zemnom plyne. Ak členské štáty plánujú zaviesť takéto stimuly v kontexte súčasnej krízy, Komisia posúdi takéto opatrenia priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Hoci si to bude vyžadovať individuálne posúdenie, Komisia považuje za mimoriadne dôležité tieto prvky:
- a) použitie súťažného konania založeného na transparentných kritériách s cieľom uzatvárať zmluvy na objemy v súvislosti s dobrovoľným znižovaním dopytu;
 - b) absencia akýchkoľvek formálnych obmedzení cezhraničného obchodu alebo tokov;
 - c) obmedzenie príslušných stimulov na znižovanie dopytu v budúcnosti nad rámec znižovania, ktoré by príjemca uskutočnil bez ohľadu na opatrenie;
 - d) okamžité zníženie agregovaného konečného dopytu po plyne v dotknutom členskom štáte bez toho, aby došlo len k zmene dopytu po zemnom plyne.
43. Členské štáty môžu zvážiť aj opatrenia motivujúce k plneniu zásobníkov plynu, pokiaľ trh náležite neposkytuje stimuly na tento účel. Ak členské štáty plánujú poskytnúť stimuly na plnenie zásobníkov plynu v súvislosti so súčasnou krízou, Komisia ich posúdi priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ⁴⁷. Hoci si to bude vyžadovať individuálne posúdenie, Komisia považuje nasledujúce prvky za mimoriadne dôležité:
- a) použitie súťažného konania založeného na transparentných kritériách s cieľom minimalizovať pomoc;
 - b) absencia akýchkoľvek obmedzení cezhraničného obchodu alebo tokov;

⁴⁶ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).

⁴⁷ Pozri rozhodnutie Komisie z 12. júla 2022 vo veci SA.103012 (2022/NN) – Motivačné opatrenie na uskladnenie zemného plynu v zásobníku Bergermeer na nasledujúce vykurovacie obdobie.

- c) existencia záruk na predchádzanie nadmernej kompenzácií;
- d) dodržiavanie povinností a podmienok týkajúcich sa plnenia zásobníkov plynu a stimulovania jeho uskladňovania stanovených v článkoch 6a až 6d nariadenia (EÚ) 2017/1938⁴⁸, najmä podmienok týkajúcich sa podporných opatrení stanovených v článku 6b ods. 2 a 3.
44. V súlade s oznámením Komisie s názvom Úspora plynu pre bezpečnú zimu⁴⁹ a národnými núdzovými plánmi v oblasti bezpečnosti dodávok plynu Komisia v každom jednotlivom prípade zváži možnú potrebnú, primeranú a vhodnú pomoc s cieľom prispôbiť zariadenia, ktoré prispievajú k tomu, aby sa plyn na obmedzený čas nahradil iným, viac znečisťujúcim uhlíkovým palivom. Každé takéto alternatívne uhlíkové palivo musí mať najnižší možný obsah emisií, pričom pomoc by mala podliehať úsiliu o energetickú efektívnosť a musí sa predchádzať účinkom odkázanosti na určitého dodávateľa aj po kríze, a to v súlade s cieľmi EÚ v oblasti klímy. Takéto opatrenia môžu byť zamerané tak na preventívne znižovanie spotreby plynu, ako aj na reakciu na povinné znižovanie dopytu po zemnom plyne, pokiaľ sa nekompenzuje inak⁵⁰.
45. Vzhľadom na výzvy spojené s prepravou tovaru na Ukrajinu a z Ukrajiny Komisia v každom jednotlivom prípade zváži prípadnú pomoc na poistenie alebo zaistenie týkajúce sa prepravy tovaru na Ukrajinu a z Ukrajiny. Členské štáty budú musieť okrem iného preukázať, že poistenie alebo zaistenie nie sú vôbec k dispozícii alebo že sadzby sú podstatne vyššie ako pred inváziou Ruska na Ukrajinu.
46. Na prepravu utečencov a humanitárneho materiálu sa pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci v zásade nevzťahujú, pokiaľ štát koná v rámci výkonu verejných právomocí (na rozdiel od vykonávania ekonomickej činnosti) a pokiaľ sa dopravné služby nenakupujú drahšie, než je trhovú cenu.
47. Pomoc, ktorú členské štáty poskytujú podľa tohto oznámenia podnikom a ktorá sa poskytuje prostredníctvom úverových inštitúcií v úlohe finančných sprostredkovateľov, musí byť pre tieto podniky priamym prínosom. Môže však predstavovať nepriamu výhodu pre finančných sprostredkovateľov. Napriek tomu v zmysle oddielov 2.2 a 2.3 takéto nepriame zvýhodnenie nemá za cieľ zachovať ani obnoviť životaschopnosť, likviditu či solventnosť úverových inštitúcií. Preto by sa takáto pomoc nekvalifikovala ako mimoriadna verejná finančná podpora podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ (smernica o ozdravení a riešení krízových situácií bánk – BRDR)⁵¹ ani podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 806/2014 (nariadenie o jednotnom mechanizme riešenia krízových

⁴⁸ Zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022 (Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17).

⁴⁹ COM(2022) 360 final, 20. 7. 2022.

⁵⁰ Príkladom v súvislosti s výrobou energie je rozhodnutie Komisie z 30. septembra 2022 o štátnej pomoci SA.103662(2022/N) – Nemecko – Dočasná rezerva dodávok energie z lignitu na úsporu plynu.

⁵¹ Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 190, pozri článok 2 ods. 1 bod 28 smernice BRDR.

situácií – SRM)⁵² a neposudzovala by sa ani podľa pravidiel štátnej pomoci vzťahujúcich sa na bankový sektor⁵³.

48. Pomoc, ktorú členské štáty poskytujú úverovým inštitúciám alebo iným finančným inštitúciám podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ na náhradu priamych škôd, ktoré utrpeli v dôsledku súčasnej krízy, ani pomoc, ktorú poskytujú členské štáty úverovým inštitúciám alebo iným finančným inštitúciám podľa oddielu 2.4 tohto oznámenia, pričom cieľom týchto druhov pomoci nie je zachovať ani obnoviť životaschopnosť, likviditu alebo platobnú schopnosť inštitúcie alebo subjektu, by sa nekvalifikovala ako mimoriadna verejná finančná podpora podľa smernice BRRD ani podľa nariadenia o SRM a neposudzovala by sa ani podľa pravidiel štátnej pomoci uplatniteľných na bankový sektor⁵⁴.
49. Ak by úverové inštitúcie v dôsledku súčasnej krízy potrebovali mimoriadnu verejnú finančnú podporu (pozri článok 2 ods. 1 bod 28 smernice BRRD a článok 3 ods. 1 bod 29 nariadenia o SRM) vo forme likvidity, rekapitalizácie alebo opatrenia zameraného na aktíva so zníženou hodnotou, bude treba posúdiť, či opatrenie spĺňa podmienky stanovené v článku 32 ods. 4 písm. d) bodov i), ii), resp. iii) uvedenej smernice a článku 18 ods. 4 písm. d) bodov i), ii), resp. iii) uvedeného nariadenia. Ak sú tieto podmienky splnené, úverová inštitúcia, ktorá dostane takúto mimoriadnu verejnú finančnú podporu, by sa nepovažovala za inštitúciu, ktorá zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá.
50. Pokiaľ sa týmito opatreniami riešia problémy spojené s agresiou Ruska proti Ukrajine a jej priamymi a nepriamymi účinkami, považovali by sa za opatrenia, na ktoré sa vzťahuje bod 45 oznámenia o bankovníctve z roku 2013⁵⁵, v ktorom sa stanovuje výnimka z požiadavky rozdelenia bremena medzi akcionárov a podriadených veriteľov.
51. Pomoc poskytnutá podľa tohto oznámenia nesmie byť podmienená premiestnením výrobnnej činnosti alebo inej činnosti príjemcu z inej krajiny v EHP na územie členského štátu poskytujúceho pomoc. Takáto podmienka by mohla poškodiť vnútorný trh. Bez toho, aby tým boli dotknuté osobitné záruky uvedené v oddiele 2.8 tohto oznámenia, platí uvedené pravidlo bez ohľadu na počet pracovných miest, ktoré skutočne zanikli v pôvodnej prevádzkarni príjemcu v EHP.

⁵² Ú. v. EÚ L 225, 30.7.2014, s. 1, pozri článok 3 ods. 1 bod 29 nariadenia o SRM.

⁵³ Oznámenie s názvom Rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže (Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2009, s. 2); oznámenie Komisie o zaobchádzaní so znehodnotenými aktívami v bankovom sektore Spoločenstva, (Ú. v. EÚ C 72, 26.3.2009, s. 1); oznámenie o návrate k životaschopnosti a hodnotení reštrukturalizačných opatrení vo finančnom sektore v podmienkach súčasnej krízy podľa pravidiel štátnej pomoci (Ú. v. EÚ C 195, 19.8.2009, s. 9); oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel pre štátnu pomoc na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. januára 2011 (Ú. v. EÚ C 329, 7.12.2010, s. 7); oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel pre štátnu pomoc na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. januára 2012 (Ú. v. EÚ C 356, 6.12.2011, s. 7); oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou od 1. augusta 2013 („oznámenie o bankovníctve z roku 2013“) (Ú. v. EÚ C 216, 30.7.2013, s. 1).

⁵⁴ Všetky opatrenia na podporu úverových inštitúcií alebo iných finančných inštitúcií, ktoré predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ vrátane tých, ktoré nepatria do pôsobnosti tohto oznámenia, sa musia notifikovať Komisii a budú sa posudzovať podľa príslušných pravidiel štátnej pomoci.

⁵⁵ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou č. 53.

52. Pomoc podľa tohto oznámenia sa neposkytuje podnikom, na ktoré sa vzťahujú sankcie, ktoré prijala EÚ, a okrem iného ani:
- a) osobám, subjektom alebo orgánom konkrétne uvedeným v právnych aktoch, ktorými sa tieto sankcie ukladajú;
 - b) podnikom vo vlastníctve alebo pod kontrolou osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sú zamerané sankcie, ktoré prijala EÚ, ani
 - c) podnikom pôsobiacim v priemyselných odvetviach, na ktoré sú zamerané sankcie, ktoré prijala EÚ, keďže pomoc by marila ciele príslušných sankcií.
53. Opatrenia štátnej pomoci, ktoré samy osebe, v dôsledku podmienok, ktoré sú s nimi spojené, alebo v dôsledku ich metód financovania, nevyhnutne vedú k porušeniu práva Únie, nemožno vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom. Môže ísť napríklad o prípad, keď sa na pomoc vzťahujú doložky, ktoré ju priamo alebo nepriamo podmieňujú pôvodom výrobkov alebo vybavenia, ako sú napríklad požiadavky, aby príjemca nakupoval výrobky vyrobené na domácom trhu. Komisia neschváli pomoc na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, ktorá by priamo súvisela s vyvázanými množstvami, pomoc podmienenú uprednostnením domáceho tovaru pred dovážaným tovarom, ani pomoc na vytvorenie a prevádzkovanie distribučnej siete alebo na krytie iných výdavkov spojených s vývoznými činnosťami.

1.5. Uplatniteľnosť článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ

54. Podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ môže Komisia vyhlásiť pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak je určená „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“. V tejto súvislosti súdy Únie rozhodli, že daná porucha musí mať vplyv na celé hospodárstvo daného členského štátu alebo jeho podstatnú časť, a nie iba na jeden z jeho regiónov alebo jednu z častí jeho územia. Okrem toho je to v súlade s potrebou prísneho výkladu každého mimoriadneho ustanovenia, akým je aj článok 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ⁵⁶. Tento výklad Komisia pri svojom rozhodovaní dôsledne uplatňuje⁵⁷.
55. Komisia sa domnieva, že agresia Ruska proti Ukrajine a jej priame a nepriame účinky vrátane sankcií, ktoré EÚ alebo jej medzinárodní partneri zaviedli, a protipatrení, ktoré prijalo napríklad Rusko, spôsobili značnú hospodársku neistotu, narušili obchodné toky a dodávateľské reťazce a viedli k mimoriadne veľkému a neočakávanému zvýšeniu cien, najmä v prípade zemného plynu a elektriny, ale aj mnohých ďalších vstupov, surovín a primárneho tovaru. Tieto účinky kumulatívnym pôsobením vážne narušili fungovanie hospodárstva vo všetkých členských štátoch. Narušenia dodávateľského reťazca a zvýšená neistota majú priame aj nepriame účinky s dosahom na mnohé odvetvia. Okrem toho rastúce ceny energií ovplyvňujú prakticky

⁵⁶ Spojené veci T-132/96 a T-143/96 Freistaat Sachsen a i./Komisia, EU:T:1999:326, bod 167.

⁵⁷ Rozhodnutie Komisie 98/490/ES vo veci C 47/96 Crédit Lyonnais (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 28), bod 10.1; rozhodnutie Komisie 2005/345/ES vo veci C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (Ú. v. EÚ L 116, 4.5.2005, s. 1), bod 153 a nasl. a rozhodnutie Komisie 2008/263/ES vo veci C 50/06 BAWAG (Ú. v. EÚ L 83, 26.3.2008, s. 7), bod 166. Pozri rozhodnutie Komisie vo veci NN 70/07 Northern Rock (Ú. v. EÚ C 43, 16.2.2008, s. 1); rozhodnutie Komisie vo veci NN 25/08 Pomoc na záchranu pre Risikoabschirmung WestLB (Ú. v. EÚ C 189, 26.7.2008, s. 3); rozhodnutie Komisie zo 4. júna 2008 vo veci štátnej pomoci C 9/08 SachsenLB (Ú. v. EÚ L 104, 24.4.2009, s. 34) a rozhodnutie Komisie zo 16. júna 2017 vo veci SA.32544 (2011/C) Reštrukturalizácia spoločnosti TRAINOSE S.A (Ú. v. EÚ L 186, 24.7.2018, s. 25).

každú hospodársku činnosť vo všetkých členských štátoch. Komisia preto usudzuje, že vážnou poruchou fungovania hospodárstva je zasiahnutý široký okruh hospodárskych odvetví vo všetkých členských štátoch. Na základe toho sa Komisia domnieva, že je vhodné stanoviť kritériá na posúdenie opatrení štátnej pomoci, ktorú môžu členské štáty poskytnúť na nápravu tejto vážnej poruchy.

56. Štátna pomoc je odôvodnená a môže byť vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ na obmedzené obdobie najmä vtedy, ak slúži na nápravu nedostatku likvidity v podnikoch, ktoré sú priamo alebo nepriamo zasiahnuté vážnou poruchou fungovania hospodárstva, ktorá je dôsledkom ruskej vojenskej agresie proti Ukrajine a jej priamych a nepriamych účinkov, sankcií, ktoré zaviedla EÚ alebo jej medzinárodní partneri, ako aj hospodárskych protiopatrení, ktoré prijalo napríklad Rusko.
57. Komisia v tomto oznámení stanovuje kritériá na posúdenie zlučiteľnosti, ktoré bude v zásade uplatňovať na pomoc poskytnutú v tomto kontexte členskými štátmi podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Členské štáty preto musia preukázať, že opatrenia štátnej pomoci notifikované Komisii a patriace do rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia sú potrebné, vhodné a primerané na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve dotknutého členského štátu a že boli splnené všetky požiadavky stanovené v tomto oznámení.
58. Opatrenia štátnej pomoci notifikované a posudzované podľa tohto oznámenia sú určené na podporu podnikov pôsobiacich v EÚ, ktoré sú zasiahnuté ruskou vojenskou agresiou a/alebo jej dôsledkami. Opatrenia pomoci sa v žiadnom prípade nesmú použiť na oslabenie zamýšľaných účinkov sankcií, ktoré zaviedla EÚ alebo jej medzinárodní partneri, a musia byť v plnom súlade s pravidlami proti obchádzaniu podľa platných nariadení⁵⁸. Predovšetkým sa musí zabrániť tomu, aby fyzické osoby alebo subjekty, ktoré podliehajú sankciám, mali z takýchto opatrení priamy alebo nepriamy prospech⁵⁹.
59. Opatrenia štátnej pomoci, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto oznámenia, možno navzájom kumulovať v súlade s požiadavkami v osobitných častiach tohto oznámenia. Opatrenia štátnej pomoci, na ktoré sa vzťahuje toto oznámenie, možno kumulovať s pomocou podľa nariadení o pomoci *de minimis*⁶⁰ alebo s pomocou podľa nariadení o skupinových výnimkách⁶¹ za predpokladu, že sa dodržiavajú ustanovenia a pravidlá

⁵⁸ Napríklad článok 12 nariadenia Rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 229, 31.7.2014, s. 1).

⁵⁹ Vzhľadom na osobitnú situáciu dvoch po sebe idúcich kríz, ktoré zasiahli podniky viacerými spôsobmi, sa členské štáty môžu rozhodnúť, že podľa tohto oznámenia poskytnú pomoc aj podnikom v ťažkostiach.

⁶⁰ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* (Ú. v. EÚ L 352, 24.12.2013, s. 1); nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore poľnohospodárstva (Ú. v. EÚ L 352, 24.12.2013, s. 9); nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 190, 28.6.2014, s. 45) a nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 114, 26.4.2012, s. 8).

⁶¹ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách); nariadenie Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví

kumulácie zakotvené v uvedených nariadeniach. Opatrenia štátnej pomoci, na ktoré sa vzťahuje toto oznámenie, možno kumulovať s pomocou poskytnutou podľa dočasného rámca pre COVID-19⁶², ak sa dodržia ich príslušné pravidlá kumulácie. Ak členské štáty poskytnú úvery alebo záruky podľa dočasného rámca pre COVID-19, ako aj podľa tohto oznámenia rovnakému príjemcovi a keď sa celková výška istiny úveru vypočíta na základe takých potrieb likvidity príjemcu, ktoré sám nahlásil, členské štáty musia zabezpečiť, aby sa tieto potreby likvidity pokryli danou pomocou len raz. Podobne sa pomoc podľa tohto oznámenia môže kumulovať s pomocou podľa článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ, nesmie však dochádzať k nadmernej kompenzácii škôd, ktoré utrpel príjemca.

2. DOČASNÉ OPATRENIA ŠTÁTNEJ POMOCI

2.1. Obmedzené sumy pomoci

60. Okrem existujúcich možností na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ môžu byť v súčasnej kríze primeraným, potrebným a cieľovým riešením dočasné obmedzené sumy pomoci pre podniky, ktoré trpia v dôsledku ruskej agresie proti Ukrajine a/alebo jej priamych alebo nepriamych účinkov.
61. Komisia bude považovať takúto štátnu pomoc za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky (osobitné ustanovenia pre sektor poľnohospodárskej prvovýroby a sektor rybolovu a akvakultúry sú stanovené v bode 62):
- a) celková pomoc v žiadnom momente nepresahuje 2 milióny EUR na podnik a členský štát⁶³. Pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky⁶⁴, úvery⁶⁵ a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje celkový strop vo výške 2 milióny EUR na podnik a členský štát; všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných poplatkov;
 - b) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným rozpočtom;

poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 193, 1.7.2014, s. 1), a nariadenie Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, spracovaní a odbyte produktov rybolovu a akvakultúry za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 369, 24.12.2014, s. 37).

⁶² Oznámenie Komisie – Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 (Ú. v. EÚ C 91I, 20.3.2020, s. 1), zmenené oznámeniami Komisie C(2020) 2215 (Ú. v. EÚ C 112 I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (Ú. v. EÚ C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (Ú. v. EÚ C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (Ú. v. EÚ C 340 I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (Ú. v. EÚ C 34, 1.2.2021, s. 6) a C(2021) 8442 (Ú. v. EÚ C 473, 24.11.2021, s. 1).

⁶³ Pomoc poskytnutá na základe schém schválených podľa tohto oddielu, ktorá sa vráti pred poskytnutím novej pomoci podľa tohto oddielu, sa pri určovaní toho, či sa prekročil príslušný strop, nebude zohľadňovať.

⁶⁴ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

⁶⁵ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).

- c) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2023⁶⁶;
 - d) pomoc sa poskytuje podnikom zasiahnutým krízou;
 - e) pomoc poskytnutá podnikom pôsobiacim v oblasti spracovania a odbytu poľnohospodárskych produktov⁶⁷ je podmienená tým, že sa čiastočne alebo úplne nepostúpi prvovýrobcovi, a nie je stanovená na základe ceny alebo množstva produktov umiestnených na trh dotknutými podnikmi alebo zakúpených od prvovýrobcov, a to s výnimkou prípadov, keď dotknuté podniky produkty zakúpené od prvovýrobcov buď neumiestnili na trh, alebo ich použili na nepotravinové účely, ako je destilácia, metanizácia či kompostovanie.
62. Odchylné od bodu 61 písm. a) sa na pomoc poskytnutú podnikom pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe, odvetviach rybolovu a akvakultúry uplatňujú okrem podmienok uvedených v bode 61 písm. b) až d) tieto osobitné podmienky:
- a) celková pomoc v žiadnom momente nepresahuje 250 000 EUR na podnik pôsobiaci v poľnohospodárskej prvovýrobe a na členský štát a 300 000 EUR na podnik pôsobiaci v odvetviach rybolovu a akvakultúry a na členský štát⁶⁸; pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky⁶⁹, úvery⁷⁰ a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje celkový príslušný strop vo výške 250 000 EUR, resp. 300 000 EUR na podnik a členský štát; všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov;
 - b) pomoc poskytnutá podnikom pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe sa nestanovuje na základe ceny alebo množstva produktov na trhu;
 - c) pomoc podnikom pôsobiacim v odvetví rybolovu a akvakultúry sa netýka žiadnej z kategórií pomoci uvedených v článku 1 ods. 1 písm. a) až k) nariadenia (EÚ) č. 717/2014⁷¹.
63. Ak podnik pôsobí vo viacerých odvetviach, na ktoré sa v súlade s bodom 61 písm. a) a bodom 62 písm. a) vzťahujú rôzne maximálne sumy, dotknutý členský štát musí vhodnými prostriedkami, ako je napríklad oddelenie účtov, zabezpečiť, aby sa pri každej z týchto činností dodržal príslušný strop a aby sa neprekročila celková

⁶⁶ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, na ktorú sa táto výhoda poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 31. decembra 2023.

⁶⁷ Ako sa vymedzuje v článku 2 ods. 6 a 7 nariadenia Komisie (EÚ) č. 702/2014 z 25. júna 2014, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 193, 1.7.2014, s. 1).

⁶⁸ Pomoc poskytnutá na základe schém schválených podľa tohto oddielu, ktorá sa vráti pred poskytnutím novej pomoci podľa tohto oddielu, sa pri určovaní toho, či sa prekročil príslušný strop, nesmie zohľadňovať.

⁶⁹ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

⁷⁰ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).

⁷¹ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v sektore rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ L 90, 28.6.2014, s. 45).

maximálna suma 2 milióny EUR na podnik a členský štát. Ak podnik pôsobí výlučne v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje bod 62 písm. a), nemala by sa prekročiť celková maximálna suma 300 000 EUR na podnik a členský štát.

64. Opatrenia schválené podľa tohto oznámenia vo forme vratných preddavkov, záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov možno konvertovať na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční do 30. júna 2024 a sú splnené podmienky uvedené v tomto oddiele.

2.2. Podpora likvidity vo forme záruk

65. V záujme zabezpečenia prístupu k likvidite pre podniky postihnuté súčasnou krízou môžu byť verejné záruky za úvery na obmedzené obdobie a za výšku úveru za súčasných okolností primeraným, potrebným a cieleným riešením⁷².
66. V prípade tej istej podkladovej istiny úveru sa záruky poskytnuté podľa tohto oddielu nesmú kumulovať s pomocou poskytnutou podľa oddielu 2.3 tohto oznámenia a naopak, ani s pomocou poskytnutou podľa oddielov 3.2 alebo 3.3 dočasného rámca pre COVID-19. Záruky poskytnuté podľa tohto oddielu možno kumulovať v prípade rôznych úverov za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje stropy stanovené v bode 67 písm. e) tohto oznámenia. Príjemca smie súbežne využívať viaceré opatrenia podľa tohto oddielu za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje stropy stanovené v bode 67 písm. e).
67. Komisia bude považovať takúto štátnu pomoc vo forme verejných záruk za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ za týchto podmienok:
- a) verejné záruky sa poskytujú na nové individuálne úvery pre podniky⁷³;
 - b) poplatky za záruky za individuálne úvery sa stanovujú na minimálnej úrovni, ktorá sa postupne zvyšuje v závislosti od predlžovania trvania zaručených úverov, ako sa uvádza v tejto tabuľke:

Druh príjemcu	Za 1. rok	Za 2. a 3. rok	Za 4. až 6. rok
MSP	25 bázických bodov	50 bázických bodov	100 bázických bodov
Veľké podniky	50 bázických	100 bázických bodov	200 bázických bodov

⁷² Na účely tohto oddielu pojem „verejné záruky za úvery“ zahŕňa aj záruky za určité faktoringové produkty, konkrétne záruky za regresný a reverzný faktoring, ak si faktoringový subjekt môže uplatňovať regres voči subjektu, ktorý využíva faktoringovú službu. Oprávnené produkty reverzného faktoringu sa musia obmedziť na výrobky, ktoré sa používajú až po tom, ako predávajúci už uskutočnil svoju časť transakcie, to znamená po tom, ako boli výrobok alebo služba dodané. Pojem „verejné záruky za úvery“ sa vzťahuje aj na finančný lízing. Ak sú verejné záruky zamerané na riešenie potrieb likvidity podnikov, ktoré potrebujú poskytovať finančné kolaterály na obchodné činnosti na trhoch s energiou, tieto verejné záruky sa môžu výnimočne vzťahovať aj na bankové záruky alebo sa môžu poskytnúť ako finančný kolaterál centrálnym protistranám alebo zúčtovacím členom.

⁷³ Tieto individuálne úvery sa nemôžu poskytovať úverovým inštitúciám ani iným finančným inštitúciám.

	bodov		
--	-------	--	--

- c) alternatívne môžu členské štáty notifikovať schémy tak, že budú ako základ zohľadňovať uvedenú tabuľku, ale smú modulovať trvanie záruky, poplatky za záruky a krytie záruky v prípade každej podkladovej istiny individuálneho úveru (napr. nižším krytím záruky by sa mohla kompenzovať dlhšia splatnosť, prípadne by sa mohli umožniť nižšie poplatky za záruky); počas celého trvania záruky sa smie použiť paušálny poplatok, ak bude vyšší ako minimálne poplatky za 1. rok uvedené v tabuľke pre každý typ príjemcu, upravené v závislosti od trvania záruky a krytia záruky podľa tohto odseku;
- d) záruka sa poskytuje do 31. decembra 2023;
- e) celková výška úverov na príjemcu, na ktoré sa poskytuje záruka podľa tohto oddielu, nesmie presiahnuť:
- i) 15 % priemerného celkového ročného obratu príjemcu za posledné tri uzavreté účtovné obdobia⁷⁴;
 - ii) 50 % nákladov na energie počas 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom bola predložená žiadosť o pomoc⁷⁵, ani
 - iii) na základe primeraného odôvodnenia, ktoré má členský štát poskytnúť Komisii na posúdenie (napríklad v súvislosti s výzvami, ktorým príjemca čelil počas súčasnej krízy)⁷⁶, sa výška úveru môže zvýšiť:
 - v prípade MSP⁷⁷ na pokrytie potreby likvidity od okamihu poskytnutia pomoci na nasledujúcich 12 mesiacov a v prípade veľkých podnikov na nasledujúcich 6 mesiacov,
 - v prípade veľkých podnikov, ktoré potrebujú poskytovať finančné kolaterály na obchodovanie na trhoch s energiou, na pokrytie potrieb likvidity vyplývajúcich z tohto obchodovania od okamihu poskytnutia na nasledujúcich 12 mesiacov,
 - potreby likvidity by sa mali stanoviť na základe vlastného vyhlásenia príjemcu⁷⁸,

⁷⁴ Ak sú príjemcami opatrenia novozaložené podniky, ktoré nemajú tri uzavreté ročné účtovné závierky, uplatniteľný strop stanovený v bode 67 písm. e) bode i) sa vypočíta na základe dĺžky existencie podniku v čase, keď podnik podal žiadosť o pomoc.

⁷⁵ Ak sú príjemcami opatrenia novozaložené podniky, ktoré nemajú záznamy za celé obdobie predchádzajúcich dvanásť mesiacov, uplatniteľný strop stanovený v bode 67 písm. e) bode ii) sa vypočíta na základe dĺžky existencie podniku v čase, keď podnik podal žiadosť o pomoc.

⁷⁶ Príslušné odôvodnenie by sa mohlo týkať príjemcov pôsobiach v odvetviach, ktoré sú obzvlášť postihnuté priamymi alebo nepriamymi dôsledkami agresie, a to aj sankciami, ktoré zaviedla EÚ a jej medzinárodní partneri, ako aj protiopatreniami, ktoré prijalo napríklad Rusko. Medzi tieto dôsledky môžu patriť aj narušenia dodávateľských reťazcov alebo neuhradené platby z Ruska alebo Ukrajiny, zvýšené riziká kybernetických útokov alebo rastúce ceny konkrétnych vstupov alebo surovín v dôsledku aktuálnej krízy.

⁷⁷ V zmysle vymedzenia v prílohe I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách.

- potreby likvidity, na ktoré sa už vzťahujú opatrenia pomoci podľa dočasného rámca pre COVID-19, nemožno riešiť opatreniami prijatými podľa tohto oznámenia;
- f) trvanie záruky je obmedzené maximálne na šesť rokov s výnimkou prípadov, keď sa moduluje podľa bodu 67 písm. c), a záruka nesmie presiahnuť:
- i) 90 % istiny úveru, ak straty utrpí proporcionálne a za tých istých podmienok úverová inštitúcia a rovnako aj štát, alebo
 - ii) 35 % istiny úveru, ak sa straty najprv pripíšu štátu a až potom úverovým inštitúciám (t. j. záruka za prvotné straty), ako aj
 - iii) v oboch uvedených prípadoch, keď sa objem úveru postupom času zníži, napríklad z dôvodu začatia splácania úveru, zarúčaná suma sa musí proporcionálne znížiť;
- g) na základe náležitého odôvodnenia, ktoré poskytne členský štát, a odchylne od bodu 67 písm. a), e), f) a h) sa verejná záruka môže poskytnúť centrálnym protistranám alebo zúčtovacím členom ako nefinancovaný finančný kolaterál⁷⁹ na pokrytie nových potrieb likvidity vyplývajúcich z potreby poskytnúť finančné kolaterály na zúčtované obchodné činnosti na trhoch s energiou pre energetické podniky. Krytie týchto nefinancovaných záruk môže výnimočne presiahnuť 90 %. V prípade týchto nefinancovaných záruk musí členský štát:
- i) ak krytie záruky presahuje 90 %, preukázať potrebu takéhoto vyššieho krytia na základe spoľahlivých a konkrétnych dôkazov a zaviazat' sa, že bude overovať a pravidelne monitorovať, či koneční príjemcovia nie sú schopní uspokojiť tieto potreby likvidity prostredníctvom iných zdrojov vnútorného alebo vonkajšieho financovania vrátane inej pomoci podľa tohto oznámenia;
 - ii) odôvodniť výšku záruk, ktorá v žiadnom prípade nesmie presiahnuť sumu na pokrytie potrieb likvidity na nasledujúcich 12 mesiacov, ktoré vyplývajú z potreby poskytnúť finančné kolaterály na zúčtované obchodné činnosti na trhoch s energiou. Členské štáty musia tieto potreby pravidelne preskúmať;
 - iii) odôvodniť obdobie, na ktoré sa záruka poskytuje a ktoré sa musí skončiť najneskôr 31. decembra 2023 a v žiadnom prípade nesmie presiahnuť obdobie, počas ktorého sa takéto záruky považujú za vysoko likvidný kolaterál podľa delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/2311, ktorým sa menia regulačné technické predpisy stanovené v delegovanom nariadení

⁷⁸ Plán potrieb likvidity môže zahŕňať prevádzkový kapitál, ako aj investičné náklady. Komisia objasňuje, že počas platnosti tohto oznámenia členské štáty môžu podľa tohto oddielu poskytnúť dodatočné verejné záruky príjemcom, ktorí už takúto podporu dostali, aby zohľadnili nové potreby likvidity, ktoré neboli zahrnuté do pôvodného posúdenia potrieb likvidity. Každá takáto podpora musí spĺňať všetky podmienky tohto oznámenia a musí sa v rámci nej zabezpečiť, aby sa tie isté potreby likvidity pokryli len raz.

⁷⁹ Ako je vysvetlené v poznámke pod čiarou č. 72 a na rozdiel od verejných záruk za úvery podľa tohto oddielu, ktoré sa používajú na uľahčenie poskytovania likvidity priamo podnikom, sú verejné záruky, ktoré boli poskytnuté ako finančný kolaterál podľa tohto bodu 67 písm. g), nefinancované a poskytujú sa priamo centrálnej protistrane alebo zúčtovaciemu členovi bez akéhokoľvek podkladového nástroja.

(EÚ) č. 153/2013, pokiaľ ide o dočasné núdzové opatrenia týkajúce sa požiadaviek na kolaterál⁸⁰;

- iv) preukázať, ako podmienky mobilizácie záruky v dostatočnej miere vyriešia obavy týkajúce sa morálneho hazardu, pokiaľ ide o príjemcu a finančného sprostredkovateľa. Týka sa to najmä podmienky vymáhania zaručených súm od konečného príjemcu, keď pohľadávky členského štátu voči aktívam konečného príjemcu musia mať rovnakú alebo vyššiu prioritu ako ostatné nesplatené nadriadené dlhy a úvery konečného príjemcu;
- v) uviesť poplatky, ktoré sa budú uplatňovať na takéto záruky a ktoré sa musia prinajmenšom rovnať poplatkom za záruku uvedeným v tabuľke v bode 67 písm. b) plus 200 základných bodov, pričom ak centrálna protistrana alebo zúčtovací člen neúčtuje žiadnu úrokovú sadzbu ani poplatky za pozíciu nefinancovaného kolaterálu, treba uviesť aj základnú sadzbu vymedzenú v bode 70 písm. b);
- vi) zabezpečiť, aby sa dodržiaval aj bod 67 písm. d) a i). Možnosť uvedená v bode 67 písm. c) sa neuplatňuje a záruka sa vzťahuje len na potreby likvidity vymedzené v bode 67 písm. g);
- h) záruka sa musí vzťahovať na úvery na financovanie investícií a/alebo prevádzkového kapitálu;
- i) záruky sa môžu poskytnúť priamo konečným príjemcom alebo úverovým inštitúciám a iným finančným inštitúciám ako finančným sprostredkovateľom. Úverové inštitúcie alebo iné finančné inštitúcie by čo v najväčšej možnej miere mali výhody verejných záruk postupovať konečným príjemcom. Finančný sprostredkovateľ musí byť schopný preukázať, že používa mechanizmus, ktorý zaisťuje, aby výhody boli postúpené v najväčšom možnom rozsahu konečným príjemcom vo forme vyšších objemov financovania, rizikovejších portfólií, menších požiadaviek na kolaterál, nižších poplatkov za záruku alebo nižších úrokových sadzieb, než by to bolo bez takýchto verejných záruk.

2.3. Podpora likvidity vo forme dotovaných úverov

- 68. V záujme zabezpečenia prístupu k likvidite pre podniky postihnuté súčasnou krízou môžu byť primeraným, potrebným a cieľovým riešením za súčasných okolností dotované úrokové sadzby na obmedzené obdobie a výšku úveru.
- 69. V prípade tej istej podkladovej istiny úveru sa úvery poskytnuté podľa tohto oddielu nesmú kumulovať s pomocou poskytnutou podľa oddielu 2.2 tohto oznámenia a naopak. Úvery a záruky poskytnuté podľa tohto oznámenia možno kumulovať v prípade rôznych úverov za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje limity stanovené v bode 67 písm. e) alebo v bode 70 písm. e). Prijemca smie súbežne využívať viaceré dotované úvery podľa tohto oddielu za predpokladu, že celková suma úverov na príjemcu neprekračuje stropy stanovené v bode 70 písm. e).

⁸⁰ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/2311 z 21. októbra 2022, ktorým sa menia regulačné technické predpisy stanovené v delegovanom nariadení (EÚ) č. 153/2013, pokiaľ ide o dočasné núdzové opatrenia týkajúce sa požiadaviek na kolaterál (Ú. v. EÚ L 307, 28.11.2022, s. 31).

70. Komisia bude považovať štátnu pomoc vo forme dotovaných úverov v reakcii na súčasnú krízu za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, ak budú splnené tieto podmienky:

- a) úvery sa neposkytujú úverovým inštitúciám alebo iným finančným inštitúciám;
- b) úvery sa môžu poskytovať so zníženými úrokovými sadzbami, ktoré zodpovedajú minimálne súčtu základnej sadzby [1-ročnej sadzby IBOR alebo rovnocennej sadzby, ktorú uverejnila Komisia⁸¹] dostupnej k 1. októbru 2022⁸² alebo platnej v čase poskytnutia pomoci a marží úverového rizika stanovených v tejto tabuľke⁸³:

Druh príjemcu	Marža úverového rizika za 1. rok	Marža úverového rizika za 2. a 3. rok	Marža úverového rizika za 4. až 6. rok
MSP	25 bazických bodov ⁸⁴	50 bazických bodov ⁸⁵	100 bazických bodov
Veľké podniky	50 bazických bodov	100 bazických bodov	200 bazických bodov

- c) alternatívne môžu členské štáty notifikovať schémy tak, že budú ako základ zohľadňovať uvedenú tabuľku, ale smú modulovať splatnosť úveru a výšku marží úverového rizika; týmto spôsobom sa smie napríklad na celé obdobie úveru používať paušálna marža úverového rizika, ak je vyššia ako minimálna marža úverového rizika za 1. rok v prípade všetkých typov príjemcov, upravená v závislosti od splatnosti úveru podľa tohto odseku^{86 87};
- d) úverové zmluvy sa podpíšu do 31. decembra 2023 a obmedzia sa na maximálne šesť rokov, ak nie sú modulované podľa bodu 70 písm. c);
- e) celková výška úverov na príjemcu nesmie presiahnuť:

⁸¹ Základné sadzby vypočítané v súlade s oznámením Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6) a uverejnené na webovom sídle GR pre hospodársku súťaž: https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁸² V prípade úverov poskytnutých do 31. decembra 2022 sa môže použiť základná sadzba z 1. februára 2022.

⁸³ Ak sa na platby úrokov uplatňuje obdobie odkladu, musia sa dodržať minimálne úrokové sadzby stanovené v bode 70 písm. b) a úroky musia vzniknúť od prvého dňa obdobia odkladu a musia sa kapitalizovať aspoň raz ročne. Trvanie úverových zmlúv zostane obmedzené maximálne na šesť rokov od okamihu poskytnutia úveru, pokiaľ nie sú modulované v súlade s bodom 70 písm. c) a nepresiahne sa celková výška úverov na príjemcu uvedená v bode 70 písm. e).

⁸⁴ Minimálna celková úroková sadzba (súčet základnej sadzby a marží úverového rizika) by mala zodpovedať minimálne 10 bazickým bodom za rok.

⁸⁵ Minimálna celková úroková sadzba (súčet základnej sadzby a marží úverového rizika) by mala zodpovedať minimálne 10 bazickým bodom za rok.

⁸⁶ Minimálna celková úroková sadzba (súčet základnej sadzby a marží úverového rizika) by mala zodpovedať minimálne 10 bazickým bodom za rok.

⁸⁷ Pozri zhrnutie praxe týkajúcej sa modulácie podľa bodu 70 písm. c) uverejnené na webovej stránke GR pre hospodársku súťaž na adrese https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

- i) 15 % priemerného celkového ročného obratu príjemcu za posledné tri uzavreté účtovné obdobia⁸⁸ ani
- ii) 50 % nákladov na energie počas 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom bola predložená žiadosť o pomoc⁸⁹;
- iii) na základe primeraného odôvodnenia, ktoré členský štát poskytol Komisii (napríklad v súvislosti s výzvami, ktorým príjemca čelil počas súčasnej krízy)⁹⁰, sa výška úveru môže zvýšiť:
 - v prípade MSP⁹¹ na pokrytie potreby likvidity od okamihu poskytnutia pomoci na nasledujúcich 12 mesiacov a v prípade veľkých podnikov na nasledujúcich 6 mesiacov,
 - v prípade veľkých podnikov, ktoré potrebujú poskytovať finančné kolaterály na obchodovanie na trhoch s energiou, na pokrytie potrieb likvidity vyplývajúcich z tohto obchodovania od okamihu poskytnutia na nasledujúcich 12 mesiacov,
 - potreby likvidity by sa mali stanoviť na základe vlastného vyhlásenia príjemcu⁹²,
 - na potreby likvidity, na ktoré sa už vzťahujú opatrenia pomoci podľa dočasného rámca pre COVID-19, sa toto oznámenie nevzťahuje;
- f) úvery sa musia vzťahovať na potreby investícií a/alebo prevádzkového kapitálu;
- g) úvery sa môžu poskytnúť priamo konečným príjemcom alebo prostredníctvom úverových inštitúcií a iných finančných inštitúcií ako finančných sprostredkovateľov. V takomto prípade úverové inštitúcie alebo iné finančné inštitúcie by mali výhody dotovaných úrokových sadzieb na úvery čo v najväčšej možnej miere postupovať konečným príjemcom. Finančný sprostredkovateľ musí byť schopný preukázať, že používa mechanizmus, ktorý zaisťuje, aby sa výhody postúpili v najväčšom možnom rozsahu konečným príjemcom, a to bez toho, aby

⁸⁸ Ak sú príjemcami opatrenia novozaložené podniky, ktoré nemajú tri uzavreté ročné účtovné závierky, uplatniteľný strop stanovený v bode 70 písm. e) bode i) sa vypočíta na základe dĺžky existencie podniku v čase, keď podnik podal žiadosť o pomoc.

⁸⁹ Ak sú príjemcami opatrenia novozaložené podniky, ktoré nemajú záznamy za celé obdobie predchádzajúcich dvanásť mesiacov, uplatniteľný strop stanovený v bode 70 písm. e) bode ii) sa vypočíta na základe dĺžky existencie podniku v čase, keď podnik podal žiadosť o pomoc.

⁹⁰ Príslušné odôvodnenie by sa mohlo týkať príjemcov pôsobiacich v odvetviach, ktoré sú obzvlášť postihnuté priamymi alebo nepriamymi dôsledkami ruskej agresie, a to aj reštriktívnymi hospodárskymi opatreniami, ktoré prijala Únia a jej medzinárodní partneri, ako aj protiopatreniami, ktoré prijala Rusko. Medzi tieto dôsledky môžu patriť aj narušenia dodávateľských reťazcov alebo neuhradené platby z Ruska alebo Ukrajiny, zvýšená volatilita cien na trhoch s energiou a súvisiace potreby kolaterálu, zvýšené riziká kybernetických útokov alebo rastúce ceny konkrétnych vstupov alebo surovín v dôsledku aktuálnej krízy.

⁹¹ V zmysle vymedzenia v prílohe I k všeobecnému nariadeniu o skupinových výnimkách.

⁹² Plán potrieb likvidity môže zahŕňať prevádzkový kapitál, ako aj investičné náklady. Komisia objasňuje, že počas platnosti tohto oznámenia členské štáty môžu podľa tohto oddielu poskytnúť dodatočné dotované úvery príjemcom, ktorí už takúto podporu dostali, aby zohľadnili nové potreby likvidity, ktoré neboli zahrnuté do pôvodného posúdenia potrieb likvidity. Každá takáto podpora musí spĺňať všetky podmienky tohto oznámenia a musí sa v rámci nej zabezpečiť, aby sa tie isté potreby likvidity pokryli len raz.

udelenie dotovaných úverov podľa tohto odseku bolo podmienené refinancovaním existujúcich úverov.

2.4. Pomoc na dodatočné náklady v dôsledku mimoriadne výrazného zvýšenia cien zemného plynu a elektriny

71. Okrem existujúcich možností dostupných v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a možností stanovených v tomto oznámení by dočasná podpora mohla zmierniť dôsledky mimoriadne prudkého nárastu cien zemného plynu a elektriny spôsobeného agresiou Ruska proti Ukrajine. Takáto podpora sa môže poskytnúť podnikom buď na základe ich súčasnej, alebo historickej spotreby energie. V prvom prípade by podpora umožnila pokračovanie hospodárskej činnosti najviac zasiahnutých podnikov, ale vo svojej podstate by zahŕňala menej stimulov na úsporu energie. Vzhľadom na nedostatočné dodávky plynu do EÚ je takisto dôležité zachovať silné stimuly na znižovanie dopytu a postupný prechod k zníženiu spotreby plynu. Podpora založená na historickej spotrebe energie by sa nemusela dotknúť trhových stimulov na zníženie spotreby energie a mohla by pomôcť podnikom vyrovnať sa s dôsledkami súčasnej krízy za predpokladu, že príjemcovia výrazne neznížia výrobné činnosti pod úroveň toho, čo je potrebné na dosiahnutie cielených úspor energie, a/alebo len nepresunú svoju spotrebu inde. Členské štáty sa preto vyzývajú, aby na tento účel požadovali od príjemcov poskytnutie primeraných záväzkov. Počas akéhokoľvek oprávneného obdobia môžu členské štáty zaviesť režim podpory buď na základe súčasnej, alebo historickej spotreby energie.
72. Komisia bude štátnu pomoc považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, ak sú splnené tieto podmienky:
- a) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2023⁹³;
 - b) pomoc sa smie poskytnúť vo forme priamych grantov, daňových⁹⁴ a platobných zvýhodnení alebo v iných formách, ako sú vratné preddavky, záruky⁹⁵, úvery⁹⁶ a vlastné imanie, a to za predpokladu, že celková nominálna hodnota takýchto opatrení nepresahuje uplatniteľnú intenzitu pomoci a stropy pomoci. Všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov;
 - c) pomoc poskytnutú vo forme vratných preddavkov, záruk, úverov alebo iných návratných nástrojov možno konvertovať na iné formy pomoci, ako napríklad granty, za predpokladu, že konverzia sa uskutoční do 30. júna 2024;

⁹³ Odchylné od uvedeného, ak sa pomoc poskytuje len po ex post overení podpornej dokumentácie príjemcu a ak sa členský štát rozhodne nezahrnúť možnosť poskytnúť preddavkové platby v súlade s bodom 74, pomoc sa môže poskytnúť do 31. marca 2024 za predpokladu, že sa dodrží oprávnené obdobie vymedzené v bode 72 písm. e).

⁹⁴ Ak sa pomoc poskytuje vo forme daňového zvýhodnenia, daňová povinnosť, na ktorú sa táto výhoda poskytuje, musí vzniknúť najneskôr 31. decembra 2023.

⁹⁵ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

⁹⁶ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).

- d) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným rozpočtom. Členské štáty môžu pomoc obmedziť na činnosti, ktoré podporujú konkrétne hospodárske odvetvia osobitného významu pre hospodárstvo alebo bezpečnosť a odolnosť vnútorného trhu, berúc do úvahy napríklad kritériá uprednostňovania kritických nechránených odberateľov stanovené v oznámení Úspora plynu pre bezpečnú zimu⁹⁷. Takéto obmedzenia však musia byť koncipované všeobecne a nesmú viesť k umelému obmedzovaniu potenciálnych príjemcov;
- e) Na účely tohto oddielu sa oprávnené náklady vypočítavajú na základe spotreby zemného plynu (aj ako suroviny), elektriny a vykurovania a chladenia⁹⁸ priamo generovaných zo zemného plynu a z elektriny, ktoré obstaral príjemca⁹⁹.

Maximálne oprávnené náklady sa vypočítajú podľa tohto vzorca:

$$[p(t) - p(\text{ref}) * 1,5] * q$$

kde:

t je daný mesiac alebo obdobie niekoľkých po sebe nasledujúcich mesiacov v období od 1. februára 2022 najneskôr do 31. decembra 2023 (ďalej len „oprávnené obdobie“),

ref je obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 (ďalej len „referenčné obdobie“),

p(t) je priemerná cena za jednotku spotrebovanú príjemcom v oprávnenom období (napríklad v EUR/MWh),

p(ref) je priemerná cena za jednotku spotrebovanú príjemcom v referenčnom období (napríklad v EUR/MWh),

q je množstvo obstarané od externých dodávateľov a spotrebované príjemcom ako konečným spotrebiteľom¹⁰⁰. Členský štát ho môže stanoviť buď ako:

q(t), t. j. spotrebu príjemcu v oprávnenom období, alebo

q(ref), t. j. spotrebu príjemcu v referenčnom období.

Od 1. septembra 2022 nemôže q presiahnuť 70 % spotreby príjemcu za rovnaké obdobie v roku 2021.

⁹⁷ COM/2022/360 final, 20.7.2022.

⁹⁸ V prípade sietí diaľkového vykurovania alebo chladenia nemusí byť vždy možné presne určiť palivo, ktoré centrálny zdroj používa. V takýchto situáciách sa členské štáty môžu opierať o certifikáciu od prevádzkovateľov diaľkového vykurovania alebo o odhady, v ktorých sa uvádza energetický mix príslušných sietí, a tieto informácie môžu použiť na výpočet podielu spotreby na vykurovanie/chladenie, ktorý môže byť oprávnený na kompenzáciu podľa tohto oddielu.

⁹⁹ Na účely oddielu 2.4 je „príjemca“ podnik alebo právnická osoba, ktorá je súčasťou podniku.

¹⁰⁰ Ako príjemca preukázal, napr. na základe príslušnej faktúry. Počítať sa bude len spotreba energie zo strany koncových používateľov, pričom predaj a vlastná výroba sú vylúčené. Spotreba energie samotného energetického sektora a straty, ku ktorým dochádza počas transformácie a distribúcie energie, sú vylúčené.

- f) celková pomoc na príjemcu nepresahuje 50 % oprávnených nákladov a celková pomoc na podnik a členský štát v žiadnom momente nepresahuje 4 milióny EUR;
 - g) pomoc poskytnutá podľa tohto oddielu sa môže kumulovať s pomocou poskytnutou podľa oddielu 2.1 za predpokladu, že sa neprekročia uplatniteľné stropy pomoci na podnik stanovené v tomto oddiele. V prípade rovnakého objemu spotreby sa pomoc poskytnutá podľa tohto oddielu, ktorá sa vypočítava na základe historickej spotreby [q(ref)], nesmie kumulovať s pomocou poskytnutou podľa oddielu 2.7.
73. V určitých situáciách môžu príjemcovia zasiahnutí znížením hospodárskej výkonnosti počas krízy potrebovať ďalšiu pomoc. Členské štáty môžu poskytnúť pomoc, ktorá prekračuje hodnoty vypočítané podľa bodu 72 písm. f), ak sú okrem splnenia podmienok uvedených v bode 72 písm. a) až e) a písm. g) splnené tieto podmienky:
- a) celková pomoc na príjemcu nepresahuje 40 % oprávnených nákladov a celková pomoc na podnik a členský štát v žiadnom momente nepresahuje 100 miliónov EUR;
 - b) v prípade príjemcov, ktorí spĺňajú podmienky na to, aby boli kvalifikovaní ako „energeticky náročné podniky“¹⁰¹, sa celková pomoc na príjemcu môže zvýšiť na maximálne 65 % oprávnených nákladov a celková pomoc na podnik a členský štát nesmie v žiadnom momente presiahnuť 50 miliónov EUR. Príjemca musí okrem toho preukázať, že v oprávnenom období dosiahol buď zníženie EBITDA¹⁰² (bez započítania pomoci) aspoň o 40 % v porovnaní s referenčným obdobím, alebo záporné EBITDA (bez započítania pomoci) v oprávnenom období;
 - c) v prípade príjemcov, ktorí spĺňajú podmienky na to, aby boli kvalifikovaní ako „energeticky náročné podniky“ pôsobiace v jednom alebo vo viacerých odvetviach alebo pododvetviach uvedených v prílohe I¹⁰³, sa celková pomoc na príjemcu môže zvýšiť na maximálne 80 % oprávnených nákladov a celková pomoc na podnik a členský štát nesmie v žiadnom momente presiahnuť 150 miliónov EUR. Príjemca musí okrem toho preukázať, že v oprávnenom období dosiahol buď zníženie EBITDA (bez započítania pomoci) aspoň o 40 % v porovnaní s referenčným obdobím, alebo záporné EBITDA (bez započítania pomoci) v oprávnenom období;
 - d) v prípade pomoci poskytnutej podľa bodu 73 písm. a), b) a c) nesmú EBITDA príjemcu v oprávnenom období vrátane celkovej pomoci presiahnuť 70 % jeho EBITDA v referenčnom období. V prípadoch, keď boli EBITDA v referenčnom

¹⁰¹ „Energeticky náročný podnik“ je právny subjekt, v ktorom nákup energetických výrobkov (vrátane energetických výrobkov iných ako zemný plyn a elektrina) na základe údajov z finančných účtovných výkazov za kalendárny rok 2021 predstavuje aspoň 3,0 % z hodnoty výroby alebo obratu. Alternatívne sa môžu použiť údaje za prvý polrok 2022, pričom v takom prípade sa príjemca môže kvalifikovať ako „energeticky náročný podnik“, ak nákup energetických výrobkov (vrátane energetických výrobkov iných ako zemný plyn a elektrina) predstavuje aspoň 6,0 % z hodnoty výroby alebo obratu.

¹⁰² EBITDA sú príjmy pred započítaním úrokov, daní, odpisov a amortizácie s výnimkou jednorazových znížení hodnoty.

¹⁰³ V prílohe I sa uvádza zoznam odvetví a pododvetví, ktoré sa považujú za osobitne vystavené strate konkurencieschopnosti v dôsledku energetickej krízy a pre ktoré intenzita obchodu (pod)odvetvia s tretími krajinami a intenzita emisií predstavujú objektívnu náhradu. Príjemca sa bude považovať za príjemcu, ktorý pôsobí v odvetví alebo pododvetví uvedenom v prílohe I, na základe klasifikácie príjemcu v národných odvetvových účtoch alebo ak jedna alebo viaceré činnosti, ktoré vykonáva a ktoré sú zahrnuté do prílohy I, dosiahli v roku 2021 viac ako 50 % podiel na jeho obrate alebo výrobné hodnote.

období záporné, pomoc nesmie viesť k zvýšeniu EBITDA v oprávnenom období nad hodnotu 0.

74. Podľa tohto oddielu môže orgán poskytujúci pomoc vyplatiť príjemcovi preddavkovú platbu. Orgán poskytujúci pomoc môže pritom vychádzať z odhadov kritérií oprávnenosti uvedených v tomto oddiele, a to za predpokladu, že sa dodržia stropy pomoci stanovené v tomto oddiele. Orgán poskytujúci pomoc zavedie príslušný postup s cieľom *ex post* overiť príslušné podmienky oprávnenosti a stropy pomoci na základe skutočných údajov a spätne získať všetky platby pomoci, ktoré nespĺňajú kritériá oprávnenosti alebo presahujú stropy pomoci, a to najneskôr šesť mesiacov po skončení oprávneného obdobia.

2.5. Pomoc na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a na uskladňovanie energie relevantná z hľadiska plánu REPowerEU

75. Okrem existujúcich možností dostupných v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ je v kontexte súčasnej krízy a plánu REPowerEU¹⁰⁴ nevyhnutné urýchliť a rozšíriť dostupnosť energie z obnoviteľných zdrojov nákladovo efektívnym spôsobom s cieľom rýchlo znížiť závislosť od dovozu fosílnych palív, urýchliť energetickú transformáciu a dosiahnuť nižšie a menej kolísavé ceny energií. Štátna pomoc na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a kapacity uskladňovania energie je v aktuálnej situácii súčasťou primeraného, potrebného a cieleného riešenia na zníženie závislosti od dovážaných fosílnych palív. Vzhľadom na naliehavú potrebu zabezpečiť rýchlu realizáciu projektov, ktoré urýchľujú zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a uskladňovanie energie, sú určité zjednodušenia týkajúce sa vykonávania podporných opatrení dočasne odôvodnené s cieľom umožniť vykonávanie plánu REPowerEU.
76. Rýchlejšie zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a uskladňovanie energie si môže vyžadovať doplnkové investície do energetickej infraštruktúry vrátane rozšírenia siete. V súlade s oznámením o pojme štátna pomoc¹⁰⁵ sa na podporu energetickej infraštruktúry v rámci zákonného monopolu pravidlá štátnej pomoci nevzťahujú. V odvetví energetiky je to osobitne dôležité pre tie členské štáty, v ktorých je výstavba a prevádzka určitých infraštruktúr zo zákona vyhradená výlučne pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

2.5.1. Investičná pomoc na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a na uskladňovanie energie

77. Komisia bude považovať investičnú pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov a na uskladňovanie energie za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak budú splnené tieto podmienky:

a) pomoc sa poskytuje na jednu z týchto oblastí:

¹⁰⁴ COM(2022) 230 final, 18. mája 2022.

¹⁰⁵ Pozri oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 262, 19.7.2016, s. 1). Vzhľadom na to, že pojem štátna pomoc je objektívny a právny pojem vymedzený priamo zmluvou (rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, *British Aggregates/Komisia*, vec C-487/06 P, ECLI:EU: C:2008:757, bod 111), názormi uvedenými v bodoch 373 až 375 nie je dotknutý výklad pojmu štátna pomoc súdmi Únie (rozsudok Súdneho dvora z 21. júla 2011, *Alcoa Trasformazioni/Komisia*, vec C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, bod 125), pričom primárnou referenciou na účely výkladu zmluvy je vždy judikatúra súdov Únie.

- i) investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako sa vymedzuje v článku 2 bode 1 smernice (EÚ) 2018/2001¹⁰⁶, vrátane výroby obnoviteľného vodíka a palív na báze obnoviteľného vodíka, ale s výnimkou výroby elektriny z obnoviteľného vodíka;
 - ii) investície do uskladňovania elektrickej¹⁰⁷ a tepelnej energie¹⁰⁸ (aj v kombinácii s jedným z iných druhov investícií, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel);
 - iii) investície do uskladňovania obnoviteľného vodíka, biopalív, biokvapalín, bioplynu (vrátane biometánu) a palív z biomasy, pri ktorom sa každoročne získava aspoň 75 % jeho obsahu z priamo pripojeného zariadenia na výrobu obnoviteľného vodíka, biopalív, biokvapalín, bioplynu alebo palív z biomasy;
- b) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným objemom kapacity a rozpočtom;
- c) schémy podpory môžu byť obmedzené na jednu alebo viacero technológií, na ktoré sa vzťahuje bod 77 písm. a), ale nesmú zahŕňať žiadne umelé obmedzenie ani diskrimináciu (a to ani pri udeľovaní licencií, povolení alebo koncesií, ak sa vyžadujú);
- d) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2025. S výnimkou technológií veternej energie na mori musia byť zariadenia dokončené a v prevádzke do 36 mesiacov od dátumu poskytnutia pomoci. Schéma by mala zahŕňať účinný systém sankcií v prípade nedodržania tejto lehoty;
- e) pomoc sa poskytuje vo forme priamych grantov, vratných preddavkov, úverov¹⁰⁹, záruk¹¹⁰ alebo daňových zvýhodnení vrátane daňových úverov;
- f) výška pomoci sa buď:
- i) stanoví prostredníctvom súťažného ponukového konania, ktoré je otvorené, jasné, transparentné a nediskriminačné, na základe objektívnych kritérií, ktoré sú vymedzené *ex ante* a minimalizujú riziko strategického predkladania ponúk a nedostatočného počtu ponúk¹¹¹.

¹⁰⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹⁰⁷ Uskladňovanie elektrickej energie je oddialenie okamihu konečného použitia elektriny na neskorší čas po jej výrobe alebo premena elektrickej energie na formu energie, ktorú možno skladovať, uskladňovanie takejto energie a následná spätná premena takejto energie na elektrickú energiu.

¹⁰⁸ Uskladňovanie tepla je oddialenie okamihu konečného použitia tepelnej energie na neskorší čas po jej výrobe alebo premena elektrickej či tepelnej energie na formu energie, ktorú možno skladovať, uskladňovanie takejto energie a prípadná následná premena alebo spätná premena takejto energie na tepelnú energiu na účely konečného použitia (t. j. vykurovania alebo chladenia).

¹⁰⁹ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).

¹¹⁰ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

¹¹¹ Musia sa stanoviť objemy výkonu, ktoré sú predmetom súťaže, aby sa zabezpečilo, že ponukové konanie je skutočne súťažné. Členský štát musí hodnoverne preukázať, že objem, ktorý je predmetom súťaže, bude

Aspoň 70 % všetkých podmienok účasti uplatňovaných pri zoradovaní ponúk sa musí vymedziť z hľadiska pomoci na jednotku ochrany životného prostredia (napr. EUR na tonu zníženého CO₂) alebo pomoci na jednotku energetického výstupu alebo inštalovaného výkonu, alebo

- ii) stanoví administratívne členským štátom na základe údajov o investičných nákladoch na každý podporovaný projekt;
- g) pomoc na solárne fotovoltické zariadenia, veterné zariadenia na pevnine a na mori a vodné elektrárne sa poskytuje len na základe súťažného ponukového konania v súlade s bodom 77 písm. f) bodom i);
- h) odchylné od bodu 77 písm. g) súťažné ponukové konanie nie je povinné v prípade solárnych fotovoltických zariadení, veterných zariadení na pevnine a na mori a vodných elektrární, ak pomoc poskytnutá na podnik a na projekt nepresahuje 30 miliónov EUR a ak sú podporované projekty malé projekty, ktoré sú vymedzené ako:
 - i) projekty s inštalovaným výkonom rovným alebo nižším ako 1 MW alebo
 - ii) projekty s inštalovaným výkonom rovným alebo nižším ako 6 MW, ak sú v 100 % vlastníctve MSP alebo komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, alebo
 - iii) len v prípade výroby veternej energie projekty s inštalovaným výkonom rovným alebo nižším ako 18 MW, ak sú v 100 % vlastníctve malých podnikov a mikropodnikov alebo komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov;

v takejto situácii sa pomoc administratívne stanoví na základe bodu 77 písm. f) bodu ii);

- i) intenzita pomoci nesmie presiahnuť:
 - i) 100 % celkových investičných nákladov, ak je pomoc stanovená v rámci súťažného ponukového konania na základe bodu 77 písm. f) bodu i), alebo
 - ii) 45 % celkových investičných nákladov, ak je pomoc stanovená administratívne na základe bodu 77 písm. f) bodu ii); intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom a o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom;

zodpovedať potenciálnej ponuke projektov. To možno urobiť odkazom na aukcie v minulosti, na technologické ciele v národnom energetickom a klimatickom pláne alebo zavedením ochranného mechanizmu v prípade rizika nedostatočného počtu ponúk. V prípade opakovaného nedostatočného počtu ponúk v súťažnom ponukovom konaní musí členský štát zaviesť prostriedky nápravy pre všetky budúce schémy, ktoré notifikuje Komisii v súvislosti s rovnakou technológiou.

- j) ak sa pomoc poskytuje na výrobu obnoviteľného vodíka alebo na výrobu palív na báze obnoviteľného vodíka¹¹², členský štát musí zabezpečiť, aby sa vodík a palivá na báze obnoviteľného vodíka vyrábali z obnoviteľných zdrojov energie v súlade s metódami stanovenými pre kvapalné a plynne palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v smernici (EÚ) 2018/2001 a vo vykonávacích aktoch alebo v delegovaných aktoch k uvedenej smernici;
- k) ak sa pomoc poskytuje na výrobu biopalív, biokvapalín, bioplynu (vrátane biometánu) a palív z biomasy, členský štát musí zabezpečiť, aby boli podporované palivá v súlade s kritériami udržateľnosti a úspor emisií skleníkových plynov stanovenými v smernici (EÚ) 2018/2001 a vo vykonávacích alebo v delegovaných aktoch k uvedenej smernici;
- l) pomoc sa poskytuje v súvislosti s novoinštalovaným alebo modernizovaným výkonom¹¹³. Výška pomoci nezávisí od energetického výstupu. V prípade modernizovaného výkonu sú na pomoc oprávnené len dodatočné náklady spojené s modernizovaným výkonom;
- m) pomoc podľa tohto oddielu sa môže kumulovať s akoukoľvek inou štátnou pomocou, s výnimkou pomoci podľa oddielu 2.5.2 tohto oznámenia, alebo s centrálnymi riadenými finančnými prostriedkami, pokiaľ sa tieto opatrenia týkajú rôznych identifikovateľných oprávnených nákladov. Pomoc sa môže kumulovať so štátnou pomocou, s výnimkou pomoci podľa oddielu 2.5.2 tohto oznámenia, alebo s centrálnymi riadenými finančnými prostriedkami v súvislosti s tými istými oprávnenými nákladmi, ktoré sa čiastočne alebo úplne prekrývajú, len ak takáto kumulácia nevedie k prekročeniu uplatniteľnej intenzity pomoci stanovenej v bode 77 písm. i)¹¹⁴;
- n) pomoc podľa tohto oddielu sa môže kumulovať s pomocou podľa oddielu 2.5.2 tohto oznámenia len vtedy, ak sa v notifikovanej schéme pomoci počíta s takouto možnosťou v čase jej prvej notifikácie;
- o) pomoc sa môže poskytnúť na investície, v prípade ktorých sa práce začali od 9. marca 2023, s výnimkou investícií oprávnených podľa predchádzajúceho dočasného krízového rámca, v prípade ktorých sa práce mohli začať už od 20. júla 2022; v prípade projektov, ktoré sa začali pred 9. marcom 2023 alebo pred 20. júlom 2022, ak ide o investície oprávnené podľa predchádzajúceho dočasného krízového rámca, sa pomoc môže poskytnúť, ak je to potrebné na výrazné urýchlenie alebo rozšírenie rozsahu investície. V takýchto prípadoch sú na pomoc oprávnené iba dodatočné náklady súvisiace s úsilím o urýchlenie alebo rozšírenie rozsahu;
- p) pomoc musí podnietiť príjemcu, aby uskutočnil investíciu, ktorú by bez pomoci neuskutočnil alebo by ju uskutočnil v obmedzenej miere či iným spôsobom. Komisia sa domnieva, že vzhľadom na výnimočné hospodárske výzvy, ktorým

¹¹² Kvapalné a plynne palivá na báze obnoviteľného vodíka, ktorého energetický obsah je odvodený z iných obnoviteľných zdrojov, ako je biomasa.

¹¹³ Modernizácia znamená obnovu elektrární, ktoré vyrábajú energiu z obnoviteľných zdrojov, vrátane úplnej alebo čiastočnej výmeny zariadení alebo prevádzkových systémov a vybavenia na účely nahradenia výkonu alebo zvýšenia efektívnosti či výkonu zariadenia.

¹¹⁴ Ak členský štát povolí takúto kumuláciu, musí pri každom opatrení špecifikovať metódu použitú na zabezpečenie súladu s podmienkami stanovenými v tomto bode.

podniky čelia v dôsledku súčasnej krízy, vo všeobecnosti platí, že v prípade neposkytnutia pomoci by príjemcovia pokračovali vo svojej činnosti bez zmien za predpokladu, že pokračovanie v ich činnostiach bez zmien nebude znamenať porušenie práva Únie;

- q) členský štát musí zabezpečiť dodržiavanie zásady „nespôsobovať významnú škodu“.

2.5.2. Prevádzková pomoc na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a na uskladňovanie energie

78. Komisia bude považovať prevádzkovú pomoc na podporu energie z obnoviteľných zdrojov a na uskladňovanie energie za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak budú splnené tieto podmienky:

- a) pomoc sa poskytuje na jednu z týchto oblastí:
- i) výroba energie z obnoviteľných zdrojov, ako sa vymedzuje v článku 2 bode 1 smernice (EÚ) 2018/2001, vrátane výroby obnoviteľného vodíka a palív na báze obnoviteľného vodíka, ale s výnimkou výroby elektriny z obnoviteľného vodíka;
 - ii) prevádzka zariadení na uskladňovanie elektrickej¹¹⁵ a tepelnej energie¹¹⁶ (aj v kombinácii s jedným z iných druhov investícií, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel);
 - iii) prevádzka zariadení na uskladňovanie obnoviteľného vodíka, biopalív, biokvapalín, bioplynu (vrátane biometánu) a palív z biomasy, pri ktorom sa každoročne získava aspoň 75 % jeho obsahu z priamo pripojeného zariadenia na výrobu obnoviteľného vodíka, biopalív, biokvapalín, bioplynu alebo palív z biomasy;
- b) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným objemom kapacity alebo výstupu a odhadovaným rozpočtom;
- c) schémy podpory môžu byť obmedzené na jednu alebo viacero technológií, na ktoré sa vzťahuje bod 78 písm. a), ale nesmú zahŕňať žiadne umelé obmedzenie ani diskrimináciu (a to ani pri udeľovaní licencií, povolení alebo koncesií, ak sa vyžadujú);
- d) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2025. S výnimkou technológií veternej energie na mori musia byť zariadenia dokončené a v prevádzke do 36 mesiacov od dátumu poskytnutia pomoci. Schéma by mala zahŕňať účinný systém sankcií v prípade nedodržania tejto lehoty;
- e) pomoc sa poskytuje vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv¹¹⁷, na základe energetického výstupu zariadenia a s dĺžkou trvania zmluvy najviac 20 rokov po začatí prevádzky podporeného zariadenia¹¹⁸;

¹¹⁵ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou č. 107.

¹¹⁶ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou č. 108.

f) výška pomoci sa stanoví buď:

- i) prostredníctvom súťažného ponukového konania, ktoré je otvorené, jasné, transparentné a nediskriminačné, na základe objektívnych kritérií, ktoré sú vymedzené ex ante a minimalizujú riziko strategického predkladania ponúk a nedostatočného počtu ponúk¹¹⁹. Aspoň 70 % všetkých podmienok účasti uplatňovaných pri zoraďovaní ponúk sa musí vymedziť z hľadiska pomoci na jednotku ochrany životného prostredia (napr. EUR na tonu zníženého CO₂) alebo pomoci na jednotku energetického výstupu alebo kapacity, alebo
 - ii) na základe realizačnej ceny administratívne stanovenej príslušným regulačným orgánom v oblasti energetiky¹²⁰ na pokrytie očakávaných čistých nákladov vrátane odhadovaných vážených priemerných kapitálových nákladov a po zohľadnení všetkých hlavných príjmov a akejkol'vek už prijatej pomoci;
- g) pomoc na výrobu elektriny zo solárnych fotovoltických zariadení, z veterných zariadení na pevnine a na mori a vodných elektrární sa poskytuje len na základe súťažného ponukového konania v súlade s bodom 78 písm. f) bodom i);
- h) odchylné od bodu 78 písm. g) súťažné ponukové konanie nie je povinné v prípade výroby elektriny zo solárnych fotovoltických zariadení, z veterných zariadení na pevnine a na mori a vodných elektrární, ak pomoc poskytnutá na podnik a na projekt nepresahuje 30 miliónov EUR a ak sú podporované projekty malé projekty, ktoré sú vymedzené ako:
- i) projekty s inštalovaným výkonom rovným alebo nižším ako 1 MW alebo
 - ii) projekty s inštalovaným výkonom rovným alebo nižším ako 6 MW, ak sú v 100 % vlastníctve MSP alebo komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov; alebo
 - iii) len v prípade výroby veternej energie projekty s inštalovaným výkonom rovným alebo nižším ako 18 MW, ak sú v 100 % vlastníctve malých

¹¹⁷ Dvojsmerná rozdielová zmluva je zmluva podpísaná medzi prevádzkovateľom zariadenia na výrobu elektrickej energie a protistranou, zvyčajne verejným subjektom, ktorá zabezpečuje ochranu minimálnej odmeny, ako aj obmedzenie nadmernej odmeny. Cieľom zmluvy je zachovať stimuly pre výrobné zariadenie, aby efektívne fungovalo a zapájalo sa na trhoch s energiou.

¹¹⁸ Podporné platby v rámci zmluvy musia byť obmedzené na 20 rokov, členské štáty však môžu od zariadení požadovať, aby pokračovali v poskytovaní návratných platieb podľa zmlúv, kým bude podporované zariadenie pokračovať v prevádzke.

¹¹⁹ Musia sa stanoviť objemy kapacity alebo výroby, ktoré sú predmetom súťaže, aby sa zabezpečilo, že ponukové konanie je skutočne súťažné. Členský štát musí hodnoverne preukázať, že objem, ktorý je predmetom súťaže, bude zodpovedať potenciálnej ponuke projektov. To možno urobiť odkazom na aukcie v minulosti, na technologické ciele v národnom energetickom a klimatickom pláne alebo zavedením ochranného mechanizmu v prípade rizika nedostatočného počtu ponúk. V prípade opakovaného nedostatočného počtu ponúk v súťažnom ponukovom konaní musí členský štát zaviesť prostriedky nápravy pre všetky budúce schémy, ktoré notifikuje Komisii v súvislosti s rovnakou technológiou.

¹²⁰ „Regulačný orgán“ je regulačný orgán určený každým členským štátom podľa článku 57 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944 (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).

podnikov a mikropodnikov alebo komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov;

v takejto situácii sa pomoc administratívne stanoví na základe bodu 78 písm. f) bodu ii);

- i) pomoc musí byť koncipovaná tak, aby sa zabránilo akémukoľvek neprimeranému narušeniu efektívneho fungovania trhov, a najmä aby sa zachovali účinné prevádzkové stimuly a cenové signály. Prijemcovia by predovšetkým nemali byť motivovaní k tomu, aby ponúkali svoj výstup pod úrovňou svojich hraničných nákladov, pričom nesmú dostávať pomoc na výrobu v žiadnom období, v ktorom je trhovú hodnotu tejto výroby záporná¹²¹;
- j) ak sa pomoc poskytuje na výrobu obnoviteľného vodíka alebo na výrobu palív na báze obnoviteľného vodíka¹²², členský štát musí zabezpečiť, aby sa vodík a palivá na báze obnoviteľného vodíka vyrábali z obnoviteľných zdrojov energie v súlade s metódami stanovenými pre kvapalné a plynne palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v smernici (EÚ) 2018/2001 a vo vykonávacích aktoch alebo v delegovaných aktoch k uvedenej smernici;
- k) ak sa pomoc poskytuje na výrobu biopalív, biokvapalín, bioplynu (vrátane biometánu) a palív z biomasy, členský štát musí zabezpečiť, aby boli podporované palivá v súlade s kritériami udržateľnosti a úspor emisií skleníkových plynov stanovenými v smernici (EÚ) 2018/2001 a vo vykonávacích alebo v delegovaných aktoch k uvedenej smernici;
- l) pomoc sa poskytuje v súvislosti s novoinštalovaným alebo modernizovaným výkonom¹²³;
- m) pomoc podľa tohto oddielu sa môže kumulovať s akoukoľvek inou štátnou pomocou alebo s centrálne riadenými finančnými prostriedkami, pokiaľ sa tieto opatrenia týkajú rôznych identifikovateľných oprávnených nákladov. Pomoc sa môže kumulovať so štátnou pomocou alebo s centrálne riadenými finančnými prostriedkami v súvislosti s tými istými oprávnenými nákladmi, ktoré sa čiastočne alebo úplne prekrývajú, len ak takáto kumulácia nevedie k prekročeniu 100 % očakávaných čistých nákladov vymedzených v bode 78 písm. f) bode ii)¹²⁴;
- n) pomoc sa môže poskytnúť na zariadenia, v prípade ktorých sa práce začali od 9. marca 2023, s výnimkou investícií oprávnených podľa predchádzajúceho dočasného krízového rámca, v prípade ktorých sa práce mohli začať už od 20. júla 2022; v

¹²¹ Malé zariadenia na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov môžu v súlade s výnimkou uvedenou v článku 4 ods. 3 smernice (EÚ) 2018/2001 využívať priamu podporu cien, ktorá pokrýva celkové náklady na prevádzku a nevyžaduje si od nich, aby predávali svoju elektrinu na trhu. Zariadenia sa budú považovať za zariadenia malého rozsahu, ak je ich kapacita nižšia ako uplatniteľná prahová hodnota uvedená v článku 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie), (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54).

¹²² Kvapalné a plynne palivá na báze obnoviteľného vodíka, ktorého energetický obsah je odvodený z iných obnoviteľných zdrojov, ako je biomasa.

¹²³ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou č. 113.

¹²⁴ Ak členský štát povolí takúto kumuláciu, musí pri každom opatrení špecifikovať metódu použitú na zabezpečenie súladu s podmienkami stanovenými v tomto bode.

pripade projektov, ktoré sa začali pred 9. marcom 2023 alebo pred 20. júlom 2022, ak ide o investície oprávnené podľa predchádzajúceho dočasného krízového rámca, sa pomoc môže poskytnúť, ak je to potrebné na výrazné urýchlenie alebo rozšírenie rozsahu investície. V takýchto prípadoch sú na pomoc oprávnené iba dodatočné náklady súvisiace s úsilím o urýchlenie alebo rozšírenie rozsahu;

- o) pomoc musí podnietiť príjemcu, aby uskutočnil činnosť, ktorú by bez pomoci neuskutočnil alebo by ju uskutočnil v obmedzenej miere či iným spôsobom. Komisia sa domnieva, že vzhľadom na výnimočné hospodárske výzvy, ktorým podniky čelia v dôsledku súčasnej krízy, vo všeobecnosti platí, že v prípade neposkytnutia pomoci by príjemcovia pokračovali vo svojej činnosti bez zmien za predpokladu, že pokračovanie v ich činnostiach bez zmien nebude znamenať porušenie práva Únie;
 - p) členský štát musí zabezpečiť dodržiavanie zásady „nespôsobovať významnú škodu“.
79. Komisia bude pomoc na zvýšenie maximálnej kapacity výroby elektriny v rámci existujúcich zariadení, ktoré nerealizujú ďalšie investície, považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, ak budú splnené tieto podmienky:
- a) existujúce zariadenie bolo pripojené do sústavy pred 1. októbrom 2022 a využívalo pomoc, ktorú schválila Komisia podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, alebo bolo oslobodené od notifikačnej povinnosti;
 - b) pomoc je potrebná na zvýšenie maximálnej kapacity existujúcich zariadení tak, aby sa ich kapacita zvýšila až o 1 MW na jedno zariadenie alebo o ekvivalentnú hodnotu, pričom sa nerealizujú ďalšie investície;
 - c) pomoc sa poskytne do 31. decembra 2023 a obdobie oprávnenosti na podporu v rámci opatrenia pomoci sa skončí do 31. decembra 2024;
 - d) pomoc spĺňa požiadavky stanovené v bode 78 písm. a), b), c), e), i) a j);
 - e) pomoc v rámci tohto opatrenia sa nesmie kumulovať s inou pomocou na podporu rovnakej dodatočnej kapacity.

2.6. Pomoc na dekarbonizáciu priemyselných výrobných procesov prostredníctvom elektrifikácie a/alebo používaním obnoviteľného vodíka a vodíka vyrábaného pomocou elektriny pri splnení určitých podmienok a na opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti

80. Okrem existujúcich možností dostupných v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ je v kontexte súčasnej krízy a plánu REPowerEU nevyhnutné uľahčiť investície do dekarbonizácie priemyselných činností s cieľom rýchlo znížiť závislosť od dovozu fosílnych palív. Urýchlenie elektrifikácie a opatrení na zabezpečenie energetickej efektívnosti v priemysle, ako aj zavádzanie technológií využívajúcich obnoviteľný vodík a vodík vyrábaný pomocou elektriny, ktorý spĺňa podmienky stanovené v bode 81 písm. i), alebo palivá na báze obnoviteľného vodíka, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v bode 81 písm. h), sú súčasťou primeraného, potrebného a cieleného riešenia na zníženie závislosti od dovážaných fosílnych palív.

81. Komisia bude považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ pomoc na investície, ktoré vedú k i) podstatnému zníženiu emisií skleníkových plynov z priemyselných činností, ktoré v súčasnosti závisia od fosílnych palív ako zdroja energie alebo suroviny; ii) podstatnému zníženiu spotreby energie pri priemyselných činnostiach a procesoch za predpokladu, že sú splnené všetky tieto podmienky:
- a) pomoc sa poskytuje na základe schémy s odhadovaným rozpočtom;
 - b) maximálna výška individuálnej pomoci, ktorú možno poskytnúť na podnik, nesmie v zásade presiahnuť 10 % z celkového rozpočtu, ktorý je k dispozícii pre takúto schému, alebo 200 miliónov EUR. Na základe náležitého odôvodnenia, ktoré poskytne členský štát Komisii na posúdenie, môže Komisia akceptovať schémy, ktoré umožňujú poskytovanie individuálnej pomoci vo výške presahujúcej 10 % z celkového rozpočtu, ktorý je k dispozícii pre takúto schému;
 - c) pomoc sa poskytuje vo forme priamych grantov, vratných preddavkov, úverov¹²⁵, záruk¹²⁶ alebo daňových zvýhodnení vrátane daňových úverov;
 - d) investícia¹²⁷ musí príjemcovi umožniť dosiahnuť jeden alebo oba tieto ciele:
 - i) znížiť aspoň o 40 % v porovnaní so situáciou pred poskytnutím pomoci priame emisie skleníkových plynov z jeho priemyselného zariadenia, ktoré ako zdroj energie alebo suroviny v súčasnosti používa fosílnu palivá, a to prostredníctvom elektrifikácie výrobných procesov alebo prechodu na používanie obnoviteľného vodíka a vodíka vyrábaného pomocou elektriny, ktorý spĺňa podmienky stanovené v bode 81 písm. g) a i), alebo palív na báze obnoviteľného vodíka, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v bode 81 písm. h), s cieľom nahradiť fosílnu palivá; na účely overenia zníženia emisií skleníkových plynov sa zohľadňujú aj skutočné emisie zo spaľovania biomasy¹²⁸;
 - ii) znížiť spotrebu energie v priemyselných zariadeniach v súvislosti s podporenými činnosťami aspoň o 20 % v porovnaní so situáciou pred poskytnutím pomoci¹²⁹;
 - e) pokiaľ ide o investície súvisiace s činnosťami, na ktoré sa vzťahuje systém obchodovania s emisiami (ETS), pomoc musí viesť k zníženiu emisií skleníkových plynov v zariadení príjemcu pod úroveň príslušných referenčných hodnôt pre

¹²⁵ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).

¹²⁶ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

¹²⁷ Pomoc na investície, ktorých cieľom je znížiť priame emisie skleníkových plynov alebo spotrebu energie, a to aj pod prahovými hodnotami uvedenými v bode 81 písm. d) tohto oznámenia, môže byť oslobodená od notifikačnej povinnosti za predpokladu, že sa dodržia pravidlá všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách.

¹²⁸ Zníženie priamych emisií skleníkových plynov sa musí vyjadriť vzhľadom na priemerné priame emisie skleníkových plynov počas piatich rokov pred predložením žiadosti o pomoc (priemerné emisie za rok).

¹²⁹ Zníženie spotreby energie sa musí vyjadriť vzhľadom na spotrebu energie počas piatich rokov pred predložením žiadosti o pomoc (priemerná spotreba za rok).

bezodplatné pridelovanie emisných kvót stanovených vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2021/447¹³⁰;

- f) pomoc sa nesmie zameriavať na financovanie zvýšenia celkovej výrobnnej kapacity príjemcu. Týmto nie je dotknuté obmedzené zvýšenie kapacity vyplývajúce z technickej nevyhnutnosti. Za také sa automaticky považuje zvýšenie kapacity nepresahujúce 2 % v porovnaní so situáciou pred poskytnutím pomoci;
- g) ak sa pomoc poskytuje na investíciu do dekarbonizácie priemyslu spojenú s používaním obnoviteľného vodíka, členský štát musí zabezpečiť, aby sa používaný vodík vyrábal z obnoviteľných zdrojov energie v súlade s metódami stanovenými pre kvapalné a plynne palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v smernici (EÚ) 2018/2001 a vo vykonávacích a v delegovaných aktoch k uvedenej smernici;
- h) ak sa pomoc poskytuje na investície do priemyselnej dekarbonizácie zahŕňajúce používanie palív na báze obnoviteľného vodíka, tieto palivá spĺňajú nasledujúce kumulatívne požiadavky:
 - i) ide o kvapalné a plynne palivá na báze obnoviteľného vodíka, ktorého energetický obsah je odvodený z iných obnoviteľných zdrojov, ako je biomasa;
 - ii) dosahujú úspory emisií skleníkových plynov počas životného cyklu na úrovni aspoň 70 % oproti porovnateľnému fosílnemu palivu s hodnotou 94 g CO₂ekv/MJ a
 - iii) boli vyrobené v súlade s metódami stanovenými pre kvapalné a plynne palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v smernici (EÚ) 2018/2001 a vo vykonávacích alebo delegovaných aktoch k uvedenej smernici.
- i) pomoc sa môže poskytnúť aj na investície do dekarbonizácie priemyslu zahŕňajúcej používanie vodíka vyrábaného z elektriny v jednom z týchto prípadov:
 - i) vodík sa vyrába len počas hodín, v ktorých marginálna výrobná jednotka v ponukovej oblasti, kde sa elektrolyzér nachádza v obdobiach zúčtovania odchýlok, keď sa elektrina spotrebúva, je elektrárnou na výrobu elektrickej energie bez fosílnych palív. Vodík vyrobený počas týchto hodín, ktorý už bol započítaný ako obnoviteľný vodík v zmysle bodu 81 písm. g), nemožno podľa tohto oddielu započítať druhýkrát;
 - ii) alternatívne sa vodík vyrába z elektriny odobratej zo sústavy a elektrolyzér vyrába vodík na taký počet hodín plného zaťaženia, ktorý sa rovná alebo je nižší ako počet hodín, počas ktorých bola marginálna cena elektriny v ponukovej oblasti stanovená zariadeniami vyrábajúcimi elektrickú energiu bez fosílnych palív; vodík vyrobený za počet hodín plného zaťaženia, ktorý sa rovná alebo je nižší ako počet hodín, počas ktorých bola marginálna cena elektriny v ponukovej

¹³⁰ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/447 z 12. marca 2021, ktorým sa určujú revidované referenčné úrovne na účely bezodplatného pridelovania emisných kvót na obdobie rokov 2021 až 2025 podľa článku 10a ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 87, 15.3.2021, s. 29).

oblasti stanovená zariadeniami vyrábajúcimi elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov, a ktorý už bol započítaný ako obnoviteľný vodík v zmysle bodu 81 písm. g), nemožno podľa tohto oddielu započítať druhýkrát;

- iii) alternatívne musí členský štát zabezpečiť, aby používaný vodík vyrábaný pomocou elektriny dosiahol úspory emisií skleníkových plynov počas životného cyklu najmenej 70 % oproti porovnateľnému fosílnemu palivu s hodnotou 94 g ekvivalentu CO₂/MJ a aby pochádzal z bezfosílnych zdrojov. Metóda výpočtu emisií skleníkových plynov pridelených elektrine by nemala viesť k zvýšenej spotrebe fosílnych palív v súlade s cieľmi REPowerEU. Na účely tohto oddielu možno použiť len podiel vyrobeného vodíka zodpovedajúci priemernému podielu elektriny z elektrární vyrábajúcich elektrickú energiu bez fosílnych palív v krajine výroby, nameraný dva roky pred daným rokom. Podiel vodíka vyrobeného v súlade so súčasným bodom, ktorý zodpovedá priemernému podielu elektriny z elektrární na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v krajine výroby, nameraný dva roky pred daným rokom, nemožno podľa tohto oddielu započítať druhýkrát, pokiaľ už bol započítaný ako obnoviteľný vodík v zmysle bodu 81 písm. g);
- j) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2025 a je podmienená tým, že zariadenie alebo vybavenie, ktoré sa má financovať z investície, musí byť dokončené a v prevádzke do 36 mesiacov od dátumu poskytnutia pomoci. Schéma by mala zahŕňať účinný systém sankcií v prípade nedodržania tejto lehoty;
- k) pomoc sa môže poskytnúť na investície, v prípade ktorých sa práce začali od 9. marca 2023, s výnimkou investícií oprávnených podľa predchádzajúceho dočasného krízového rámca, v prípade ktorých sa práce mohli začať už od 20. júla 2022; v prípade projektov, ktoré sa začali pred 9. marcom 2023 alebo 20. júlom 2022, ak ide o investície oprávnené podľa predchádzajúceho dočasného krízového rámca, sa pomoc môže poskytnúť, ak je to potrebné na výrazné urýchlenie alebo rozšírenie rozsahu investície. V takýchto prípadoch sú na pomoc oprávnené iba dodatočné náklady súvisiace s úsilím o urýchlenie alebo rozšírenie rozsahu;
- l) pomoc sa nesmie poskytnúť len na účel splnenia platných noriem Únie¹³¹;
- m) pomoc musí podnietiť príjemcu, aby uskutočnil investíciu, ktorú by bez pomoci neuskutočnil alebo by ju uskutočnil v obmedzenej miere či iným spôsobom. Komisia sa domnieva, že vzhľadom na výnimočné hospodárske výzvy, ktorým podniky čelia v dôsledku súčasnej krízy, vo všeobecnosti platí, že v prípade neposkytnutia pomoci by príjemcovia pokračovali vo svojej činnosti bez zmien za predpokladu, že pokračovanie v ich činnostiach bez zmien nebude znamenať

¹³¹ „Norma Únie“ je: a) záväzná norma Únie stanovujúca úrovne, ktoré majú jednotlivé podniky dosiahnuť z environmentálneho hľadiska, s výnimkou noriem alebo cieľov stanovených na úrovni Únie, ktoré sú záväzné pre členské štáty, ale nie pre individuálne podniky; b) povinnosť používať najlepšie dostupné techniky (BAT) vymedzené v smernici 2010/75/EÚ a zabezpečiť, aby úrovne emisií neprekračovali úrovne, ktoré by sa dosiahli pri uplatňovaní BAT; ak boli úrovne emisií spojené s BAT vymedzené vo vykonávacích aktoch prijatých podľa smernice 2010/75/EÚ alebo podľa iných uplatniteľných smerníc, budú sa na účely tohto oznámenia uplatňovať tieto úrovne; ak sú tieto úrovne vyjadrené ako rozsah, uplatní sa limit, pri ktorom boli BAT dosiahnuté v prípade dotknutého podniku po prvýkrát.

porušenie práva Únie; predpokladá sa, že príjemcovia by pokračovali vo svojich činnostiach bez zmien týkajúcich sa investícií uvedených v bode 81 písm. d) bode i);

- n) oprávnené náklady predstavujú rozdiel medzi nákladmi na projekt uvedený v bode 81 písm. d) a úsporami nákladov alebo dodatočnými príjmami v porovnaní so situáciou v prípade neposkytnutia pomoci počas životnosti investície. Schéma musí byť koncipovaná tak, aby umožňovala riešiť neočakávané zisky, a to aj v časoch extrémne vysokých cien elektriny alebo zemného plynu, zavedením mechanizmu spätného vymáhania vymedzeného *ex ante*. Intenzita pomoci nesmie presiahnuť 40 % oprávnených nákladov. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom a o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom; Intenzita pomoci sa môže zvýšiť aj o 15 percentuálnych bodov v prípade investícií, ktorými sa znížia priame emisie skleníkových plynov aspoň o 55 % alebo spotreba energie aspoň o 25 % v porovnaní so situáciou pred investíciou¹³²;
- o) ako alternatíva k bodu 81 písm. n) sa výška pomoci stanoví v rámci súťažného ponukového konania, ktoré je otvorené, jasné, transparentné a nediskriminačné, na základe objektívnych kritérií, ktoré sú vymedzené *ex ante* a minimalizujú riziko strategického predkladania ponúk. Aspoň 70 % všetkých podmienok účasti uplatňovaných pri zoraďovaní ponúk sa musí vymedziť z hľadiska pomoci na jednotku ochrany životného prostredia (napr. EUR na tonu zníženého CO₂ alebo EUR na jednotku usporenej energie). Rozpočet súvisiaci so súťažným ponukovým konaním musí byť záväzne obmedzený, čiže možno očakávať, že pomoc sa neposkytne všetkým uchádzačom;
- p) ako ďalšia alternatíva k bodu 81 písm. n) a o) môžu oprávnené náklady zodpovedať investičným nákladom spojeným s projektom uvedeným v bode 81 písm. d), najmä nákladom na vybavenie, stroje alebo zariadenia potrebné na dosiahnutie elektrifikácie, na prechod na vodík alebo palivá na báze obnoviteľného vodíka alebo na zlepšenie energetickej efektívnosti. V takejto situácii v prípade iných ako elektrifikačných projektov nesmie intenzita pomoci presiahnuť 60 % oprávnených nákladov na investície uvedené v bode 81 písm. d) bode i). V prípade elektrifikačných projektov a investícií uvedených v bode 81 písm. d) bode ii) nesmie intenzita pomoci presiahnuť 30 % oprávnených nákladov;
- q) pomoc podľa tohto oddielu sa môže kumulovať s akoukoľvek inou štátnou pomocou alebo s centrálnymi riadenými finančnými prostriedkami, pokiaľ sa tieto opatrenia týkajú rôznych identifikovateľných oprávnených nákladov;
- r) pomoc poskytnutá v súlade s bodom 81 písm. n) a o) sa môže kumulovať s inou pomocou alebo s centrálnymi riadenými finančnými prostriedkami v súvislosti s prekrývajúcimi sa oprávnenými nákladmi za predpokladu, že sa neprekročí maximálna výška pomoci povolená podľa bodu 81 písm. n) a o);
- s) pomoc poskytnutá v súlade s bodom 81 písm. p) sa môže kumulovať s inou pomocou alebo s centrálnymi riadenými finančnými prostriedkami Únie v súvislosti s

¹³² Zníženie priamych emisií skleníkových plynov alebo spotreby energie sa musí vyjadriť vzhľadom na priemerné priame emisie skleníkových plynov alebo spotrebu energie počas piatich rokov pred predložením žiadosti o pomoc (priemerné emisie/spotreba za rok).

prekrývajúcimi sa oprávnenými nákladmi za predpokladu, že sa neprekročí najvyššia intenzita pomoci ani výška pomoci uplatniteľná podľa ktoréhokoľvek z relevantných predpisov. Celková výška pomoci nesmie za žiadnych okolností presiahnuť 100 % oprávnených nákladov.

2.7. Pomoc na ďalšie zníženie spotreby elektriny

82. Okrem existujúcich možností dostupných v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a možností stanovených v tomto oznámení môže byť na dosiahnutie zníženia spotreby elektrickej energie, na ktoré sa vzťahujú články 3 a 4 nariadenia (EÚ) 2022/1854¹³³, potrebná dočasná podpora. Táto podpora by mohla pomôcť zmierniť výnimočný nárast cien elektrickej energie znížením spotreby drahších technológií výroby elektrickej energie (v súčasnosti založených na plyne). Preto je rovnako dôležité zachovať stimuly na existujúce zníženie spotreby elektrickej energie a zabezpečiť súlad s cieľmi zníženia dopytu po plyne stanovenými v nariadení (EÚ) 2022/1369¹³⁴. Vzhľadom na rozdiely medzi členskými štátmi je potrebné usmernenie, aby sa zabezpečilo, že flexibilita bude vymedzená kritériami zameranými na zabezpečenie rovnakých podmienok a zachovanie integrity jednotného trhu.
83. Komisia bude považovať pomoc na zníženie spotreby elektriny za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ, ak sú kumulatívne splnené tieto podmienky:
- a) pomoc musí poskytovať finančnú kompenzáciu len vtedy, ak sa takáto kompenzácia vypláca za ďalšiu elektrinu, ktorá nebola spotrebovaná v porovnaní s očakávanou spotrebou (tzv. kontrafaktuálny scenár) v príslušnej hodine bez súťažného ponukového konania uvedeného v bode 83 písm. e) (ďalej len „ďalšie zníženie spotreby“). Na určenie ďalšieho zníženia spotreby sa môžu použiť rôzne metodiky. S cieľom zabezpečiť, aby sa pomoc poskytovala len na ďalšie zníženie dopytu, by členské štáty mali vo všeobecnosti zohľadniť stimuly vyplývajúce z vyšších cien energií, všetky stimuly z iných podporných platieb a schém, poveternostné podmienky a riziko špekulácií;
 - b) pomoc musí byť koncipovaná tak, aby v prvom rade prispievala k dosiahnutiu cieľa zníženia spotreby elektrickej energie stanoveného v článkoch 3 a 4 nariadenia (EÚ) 2022/1854¹³⁵. Ak je pomoc určená na prekročenie cieľov, členský štát musí preukázať existenciu dodatočných prínosov pomoci (napríklad zníženie nákladov na energetický systém alebo zníženie spotreby plynu), ktoré sú potrebné¹³⁶ a primerané na nápravu vážnej poruchy fungovania hospodárstva pri zachovaní vnútorného trhu;
 - c) pomoc sa musí poskytovať na základe schémy s odhadovaným objemom kapacity a rozpočtom;

¹³³ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261I, 7.10.2022, s. 1).

¹³⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹³⁵ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261I, 7.10.2022, s. 1).

¹³⁶ Takáto pomoc sa vo všeobecnosti bude považovať za potrebnú, ak prispieva k zníženiu spotreby plynu.

- d) pomoc sa môže poskytovať v rôznych formách vrátane priamych grantov, úverov¹³⁷ a záruk¹³⁸;
- e) pomoc sa musí poskytnúť v rámci súťažného ponukového konania, ktoré je otvorené, jasné, transparentné a nediskriminačné, na základe objektívnych kritérií, ktoré sú vymedzené *ex ante* a minimalizujú riziko strategického predkladania ponúk. Ak sa zistí riziko nadmernej kompenzácie, pomoc musí byť koncipovaná tak, aby bolo možné riešiť neočakávané zisky, napríklad zavedením mechanizmu spätného vymáhania poskytnutých prostriedkov vymedzeného *ex ante*;
- f) súťažné ponukové konanie (konania) by malo (mali) v zásade pripúšťať všetky možné spôsoby, ako dosiahnuť ďalšie zníženie spotreby, najmä:
 - i) zmena spotreby alebo predchádzanie spotrebe elektrickej energie spotrebiteľmi;
 - ii) uskladňovanie energie u odberateľa (*behind-the-meter*) s cieľom znížiť spotrebu v čase špičky (okrem prípadov, keď by pomoc neviedla k žiadnemu ďalšiemu zníženiu spotreby) a
 - iii) zariadenia na výrobu elektrickej energie u odberateľa (*behind-the-meter*), ktoré nevyužívajú plyn ako palivo. Členské štáty sa môžu rozhodnúť vylúčiť výrobu z iných fosílnych palív;
- g) pokiaľ ide o bod 83 písm. f), schémy možno obmedziť na jednu alebo viacero kategórií príjemcov za jednej z týchto okolností:
 - i) ak sú rozdiely v charakteristikách (napr. trvanie, frekvencia aktivácie) služieb, ktoré môžu potenciálni príjemcovia ponúkať, také, že ponuky na jednu MWh nemožno považovať za porovnateľné;
 - ii) ak členské štáty môžu Komisii preukázať, že hospodárska súťaž by nebola neprimerane narušená, alebo
 - iii) ak sa tým má zabezpečiť včasná realizácia (napr. rozšírením existujúcich schém);

Schémy nesmú v žiadnom prípade obsahovať žiadne umelé obmedzenie alebo diskrimináciu. V súlade s článkom 17 smernice (EÚ) 2019/944¹³⁹ sa schémy nesmú neprimerane obmedzovať na konkrétnych zákazníkov alebo skupiny zákazníkov vrátane agregátorov.
- h) kritériá oprávnenosti na účasť na súťažnom ponukovom konaní (súťažných ponukových konaniach) musia byť transparentné, objektívne a nediskriminačné.

¹³⁷ Ak sa pomoc poskytuje vo forme úverov podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 70 písm. g).

¹³⁸ Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruk podľa tohto oddielu, uplatňujú sa dodatočné podmienky uvedené v bode 67 písm. i).

¹³⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).

Príjemcovia musia už mať k dispozícii vhodný systém merania¹⁴⁰ alebo sa zaviazat', že ho nainštalujú pred zabezpečením ďalšieho zníženia spotreby. Z dôvodu administratívneho zjednodušenia sa môže na príjemcov uplatňovať požiadavka minimálnej veľkosti ponuky; v takom prípade nesmie minimálna veľkosť ponuky presiahnuť 10 MW a na dosiahnutie danej prahovej hodnoty musí byť povolená agregácia;

- i) aby príjemcovia mohli presne nacenit' svoje ponuky, musia sa vymedziť jasné a objektívne kritériá, v rámci ktorých sa musí opísať, kedy sa aktivuje ďalšie zníženie spotreby príjemcu. Bude však možno potrebné zaviesť dostatočné záruky, napríklad určitú randomizáciu aktivácie, aby sa zabránilo povzbudzovaniu špekulácie, ako je umelá inflácia kontrafaktuálnych scenárov;
- j) aby sa predišlo negatívnym dôsledkom na spotrebu plynu, príjemcovia by sa mali zaviazat', že ich ďalšie zníženie spotreby elektrickej energie nebude viesť k zvýšeniu ich celkovej spotreby plynu. Navyše s cieľom zabezpečiť, aby pomoc znižujúca spotrebu elektriny počas hodín špičky prinášala výhody plynúce z presunu spotreby elektriny z hodín špičky na hodiny „mimo špičky“¹⁴¹, a zároveň nebránila dosiahnutiu cieľa znížiť celkovú spotrebu elektriny by sa mali príjemcovia zaviazat', že „mimo špičky“ nebudú spotrebúvať viac ako 150 % energie zodpovedajúcej kompenzovanému zníženiu spotreby elektrickej energie „počas špičky“;
- k) v rámci súťažného ponukového konania musia byť príjemcovia vybraní na základe najnižších jednotkových nákladov ďalšieho zníženia spotreby (v EUR/MWh alebo ekvivalentnom vyjadrení¹⁴²). Členské štáty môžu zaviesť dodatočné objektívne, transparentné a nediskriminačné kritériá hodnotenia na presadzovanie zelenších technológií potrebných na podporu plnenia cieľov Únie v oblasti ochrany životného prostredia;
- l) odmena sa musí poskytnúť každému príjemcovi na základe skutočného ďalšieho dosiahnutého zníženia spotreby (na rozdiel od ďalšieho zníženia spotreby, ktoré sa príjemca zaviazal dosiahnuť);
- m) pomoc nesmie neprimerane narúšať riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Členské štáty môžu pomoc sprístupniť cezhraničnej účasti;
- n) dodatočné zníženie spotreby, ktoré sa kompenzuje, sa musí uskutočniť v období uplatňovania príslušného (-ých) článku (-ov) nariadenia (EÚ) 2022/1854¹⁴³ alebo v prípade pomoci presahujúcej tieto ciele do 31. decembra 2023
- o) kumulácia s inými opatreniami štátnej pomoci je možná, pokiaľ sa zabráni nadmernej kompenzácií napríklad tým, že sa zabezpečí, aby sa pomoc poskytla

¹⁴⁰ T. j. merania, pri ktorom sa oddelene meria spotreba v čase, keď sa požaduje ďalšie zníženie dopytu, a v čase, keď sa nepožaduje.

¹⁴¹ Čas „mimo špičky“ sa musí vymedziť tak, aby sa vo všeobecnosti zabránilo spotrebe elektrickej energie v čase, keď sa na jej výrobu používa plyn.

¹⁴² Napríklad, ak sú príjemcovia vybraní na základe ceny za výkon (EUR/MW) na účely zníženia spotreby počas pevne stanoveného počtu hodín. V tomto prípade sa počet hodín musí vymedziť *ex ante*.

¹⁴³ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261I, 7.10.2022, s. 1).

prostredníctvom otvoreného súťažného ponukového konania. V každom prípade pomoc nemožno poskytnúť, ak pokrýva oprávnené náklady, na ktoré sa už vzťahujú iné opatrenia štátnej pomoci.

2.8. Pomoc na zrýchlené investície v odvetviach, ktoré sú strategické pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo

84. Vzhľadom na potrebu urýchliť hospodársku transformáciu a prekonať súčasnú krízu môžu členské štáty zvážiť podporu súkromných investícií s cieľom riešiť nedostatok produktívnych investícií v odvetviach, ktoré sú strategické pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a poskytnúť stimuly na ich rýchle zavedenie, a to aj vzhľadom na globálne výzvy, pre ktoré hrozí odklonenie nových investícií v týchto odvetviach v prospech tretích krajín mimo EHP.
85. Komisia bude pomoc na investičné projekty so strategickým významom pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
- a) pomoc sa poskytuje na stimuláciu:
 - i) výroby príslušného vybavenia na prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, konkrétne batérií, solárnych panelov, veterných turbín, tepelných čerpadiel, elektrolyzérovo a vybavenia na zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého, alebo
 - ii) výroby kľúčových komponentov skoncipovaných a primárne používaných ako priamy vstup na výrobu vybavenia vymedzeného v bode i) alebo
 - iii) výroby alebo zhodnocovania súvisiacich kritických surovín potrebných na výrobu daného vybavenia a kľúčových komponentov vymedzených v bodoch i) a ii);
 - b) pomoc sa poskytuje na základe schémy¹⁴⁴ s odhadovaným rozpočtom;
 - c) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2025;
 - d) príjemca musí požiadať o pomoc pred začatím prác¹⁴⁵ a musí členskému štátu poskytnúť požadované informácie uvedené v prílohe II k tomuto oznámeniu¹⁴⁶.
 - e) pomoc sa môže poskytnúť vo forme priamych grantov alebo v iných formách, ako sú napríklad daňové zvýhodnenia, dotované úrokové sadzby na nové úvery alebo záruky na nové úvery, za predpokladu, že nominálna výška daňového zvýhodnenia alebo nominálna výška príslušného nového úveru nepresahuje uplatniteľnú intenzitu

¹⁴⁴ Takáto schéma sa môže vzťahovať na projekty predložené a vybrané v rámci Inovačného fondu, pokiaľ sú splnené príslušné podmienky podľa bodu 85.

¹⁴⁵ „Začatie prác“ je buď začiatok stavebných prác týkajúcich sa investície, alebo prvý právny záväzok objednať vybavenie alebo akýkoľvek iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo nastane skôr. Nákup pozemku a prípravné práce, ako je získanie povolení a vypracovanie predbežných štúdií uskutočniteľnosti, sa nepokladá za začatie prác.

¹⁴⁶ Takéto žiadosti o pomoc môžu vychádzať akéhokoľvek právneho základu, pokiaľ výška pomoci, ktorá sa má poskytnúť podľa oddielu 2.8 tohto oznámenia, nepresahuje pôvodne požadovanú sumu.

pomoci a celkovú výšku pomoci podľa tohto bodu. Ak sa záruky alebo úvery poskytujú prostredníctvom úverových inštitúcií a iných finančných inštitúcií pôsobiacich ako finanční sprostredkovatelia, musia sa dodržať podmienky uvedené v bode 67 písm. i) a bode 70 písm. g), aby sa zabezpečilo, že pomoc poskytnutá podľa tohto oddielu sa v čo najväčšej možnej miere prenesie priamo na konečných príjemcov;

- f) oprávnené náklady sa týkajú všetkých investičných nákladov na hmotné aktíva (ako sú pozemky, budovy, zariadenie, vybavenie, stroje) a nehmotné aktíva (ako sú patentové práva, licencie, know-how alebo iné duševné vlastníctvo) potrebné na výrobu alebo zhodnocovanie výrobkov uvedených v bode 85 písm. a). Nehmotné aktíva: 1. musia zostať spojené s príslušnou oblasťou a nesmú sa presunúť do iných oblastí; 2. musia sa používať predovšetkým v príslušnom výrobnom zariadení, ktoré je príjemcom pomoci; 3. musia byť odpisovateľné; 4. musia byť zakúpené za trhových podmienok od tretích strán, ktoré nie sú v žiadnom vzťahu voči nadobúdateľovi; 5. musia byť zahrnuté do aktív podniku, ktorý prijíma pomoc, a 6. musia zostať spojené s projektom, na ktorý sa poskytuje pomoc, najmenej päť rokov (alebo tri roky v prípade MSP);
- g) intenzita pomoci nesmie presiahnuť 15 % oprávnených nákladov a celková výška pomoci nesmie presiahnuť 150 miliónov EUR na podnik a na členský štát. Platí však, že
 - i) v prípade investícií v podporovaných oblastiach určených v platnej mape regionálnej pomoci pre príslušný členský štát v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ (ďalej len „oblasti „c““) sa intenzita pomoci môže zvýšiť na 20 % oprávnených nákladov a celková výška pomoci nesmie presiahnuť 200 miliónov EUR na jeden podnik a na členský štát;
 - ii) v prípade investícií v podporovaných oblastiach určených v platnej mape regionálnej pomoci pre príslušný členský štát v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ (ďalej len „oblasti „a““) sa intenzita pomoci môže zvýšiť na 35 % oprávnených nákladov a celková výška pomoci nesmie presiahnuť 350 miliónov EUR na jeden podnik a na členský štát.
- h) ak sa pomoc poskytuje vo forme daňových zvýhodnení, úverov alebo záruk, intenzity pomoci stanovené v bode 85 písm. g) sa môžu zvýšiť o 5 percentuálnych bodov. V prípade investícií malých podnikov sa intenzita pomoci môže ešte zvýšiť o 20 percentuálnych bodov a v prípade investícií stredných podnikov sa intenzita pomoci môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov;
- i) príjemca sa musí zaviazat', že investície v dotknutej oblasti zachová aspoň päť rokov alebo v prípade MSP tri roky od dokončenia investície. Takýto záväzok by nemal brániť výmene zariadenia alebo vybavenia, ktoré v priebehu uvedeného obdobia zastaralo alebo sa pokazilo, za predpokladu, že sa hospodárska činnosť v príslušnej oblasti zachová počas minimálneho obdobia. Na účely výmeny daného zariadenia alebo vybavenia však už nemožno poskytnúť žiadnu ďalšiu pomoc;
- j) pred poskytnutím pomoci a na základe informácií poskytnutých zo strany príjemcu v prílohe II k tomuto oznámeniu a záväzkov stanovených v bode 85 písm. k) musí orgán poskytujúci pomoc overiť konkrétne riziká spojené s produktívnou investíciou, ktorá sa neuskutočňuje v rámci EHP, a či neexistuje riziko premiestnenia v rámci EHP v zmysle bodu 85 písm. k);

- k) pomoc sa nesmie poskytovať na uľahčenie premiestnenia¹⁴⁷ výrobných činností medzi členskými štátmi. Na tieto účely musí príjemca:
 - i) potvrdiť, že v období dvoch rokov pred podaním žiadosti o pomoc neuskutočnil premiestnenie do prevádzkarne, v ktorej sa má uskutočniť podporená investícia, a
 - ii) zaviazat' sa, že tak neurobí do dvoch rokov od dokončenia investície;
 - l) pomoc sa nesmie poskytnúť podnikom v ťažkostiach¹⁴⁸;
 - m) pomoc sa môže kumulovať so štátnou pomocou v súvislosti s tými istými – čiastočne alebo úplne sa prekrývajúcimi – oprávnenými nákladmi, iba ak sa v dôsledku takejto kumulácie neprekročí najvyššia intenzita pomoci alebo výška pomoci uplatniteľná podľa ktoréhokoľvek z relevantných predpisov. Celková výška pomoci nesmie za žiadnych okolností presiahnuť 100 % oprávnených nákladov;
 - n) členské štáty môžu pri notifikácii schém podľa tohto bodu zvážiť nediskriminačné zahrnutie požiadaviek týkajúcich sa ochrany životného prostredia, ako sú požiadavky uvedené v bode 37 tohto oznámenia, alebo týkajúcich sa sociálnej ochrany a podmienok zamestnávania;
 - o) členské štáty musia Komisiu do 60 dní od okamihu poskytnutia pomoci informovať o dátume poskytnutia pomoci, výške pomoci, oprávnených nákladoch, totožnosti príjemcu a druhu a umiestnení podporovanej investície na základe informácií, ktoré poskytol príjemca v prílohe II k tomuto oznámeniu.
86. Výnimočne, odchyľne od bodu 85 písm. b) a na základe individuálnych notifikácií, môže Komisia na výrobu príslušného tovaru potrebného na prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo v zmysle bodu 85 písm. a) tohto oznámenia schváliť na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ individuálnu pomoc do výšky subvencie¹⁴⁹, ktorú by príjemca preukázateľne mohol dostať na rovnocennú investíciu v jurisdikcii tretej krajiny mimo EHP, a to za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
- a) pomoc stimuluje príjemcu, aby umiestnil investičný projekt alebo spustil prepojené investičné projekty¹⁵⁰ potrebné na výrobu príslušného tovaru vymedzeného v bode 85 písm. a) buď:

¹⁴⁷ „Premiestnenie“ je presun rovnakej alebo podobnej činnosti alebo jej časti z prevádzkarne na území jednej zmluvnej strany Dohody o EHP (pôvodná prevádzkareň) do prevádzkarne, v ktorej sa uskutočňuje podporovaná investícia, na území inej zmluvnej strany Dohody o EHP (podporovaná prevádzkareň). K presunu dochádza, ak výrobok v pôvodnej a podporovanej prevádzkarni slúži aspoň čiastočne na rovnaký účel a uspokojuje dopyt alebo potreby rovnakého typu zákazníkov a ak sa rušia pracovné miesta v rovnakej alebo podobnej činnosti v jednej z pôvodných prevádzkarní príjemcu pomoci v EHP.

¹⁴⁸ Ako sa vymedzuje v oznámení Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach ([Ú. v. EÚ C 249, 31.7.2014, s. 1](#)).

¹⁴⁹ Notifikovaná pomoc a subvencia, ktorú by príjemca mohol preukázateľne získať v jurisdikcii tretej krajiny mimo EHP, sa porovná za podmienok diskontácie.

¹⁵⁰ Podnikom zo všetkých členských štátov, ktoré pôsobia v príslušnom hodnotovom reťazci, sa musí poskytnúť skutočná príležitosť zúčastniť sa na vznikajúcom projekte. Notifikujúce členské štáty musia preukázať, že také podniky boli informované o možnom vzniku projektu a o obchodných príležitostiach, ktoré by mohol predstavovať, a to napríklad prostredníctvom kontaktov, aliancií, stretnutí alebo podujatí

- i) v plnej miere v podporovanej oblasti vymedzenej v príslušnej mape regionálnej pomoci alebo
 - ii) najmenej v troch členských štátoch EHP, pričom sa podstatná časť kapitálových investícií uskutočňuje aspoň v dvoch podporovaných oblastiach. Značná časť takýchto významných investícií by sa mala uskutočniť v oblasti „a“, ako je vymedzená v príslušnej mape (príslušných mapách) regionálnej pomoci;
- b) pomoc sa poskytuje do 31. decembra 2025;
- c) príjemca sa musí zaviazat', že na výrobu tovaru vymedzeného v bode 85 písm. a) tohto oznámenia použije z hľadiska environmentálnych emisií najnovšiu komerčne dostupnú najmodernejšiu výrobnú technológiu;
- d) príjemca musí požiadať o pomoc pred začatím prác¹⁵¹ a musí členskému štátu poskytnúť požadované informácie uvedené v prílohe II k tomuto oznámeniu a podporné relevantné dokumenty¹⁵². Príjemca musí poskytnúť spoľahlivé dôkazy o subvenciách, ktoré by vierohodne získal na podobný projekt v jurisdikcii mimo EHP, a musí preukázať, že bez pomoci by sa plánovaná investícia v EHP neuskutočnila^{153, 154}. Okrem toho musí príjemca predložiť dôkaz o tom, že pomoc nevytvára účinky narušajúce súdržnosť¹⁵⁵;

zameraných na nadväzovanie kontaktov, do ktorých sú zapojené aj MSP a startupy, pričom musia brať náležitý ohľad na obchodné tajomstvo.

¹⁵¹ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou č. 145.

¹⁵² Takéto žiadosti o pomoc môžu vychádzať akéhokoľvek právneho základu, pokiaľ výška pomoci, ktorá sa má poskytnúť podľa oddielu 2.8 tohto oznámenia, nepresahuje pôvodne požadovanú sumu.

¹⁵³ Relevantné písomné dôkazy na podporu kontrafaktuálneho scenára opísaného v prílohe II k tomuto oznámeniu musia byť dôveryhodné, t. j. skutočné a relevantné pre rozhodovacie faktory prevládajúce v čase rozhodnutia príjemcu pomoci v súvislosti s investíciou. Členské štáty sa vyzývajú, aby vychádzali z originálnych a úradných dokumentov správnej rady, posúdení rizík (vrátane posúdenia rizík spojených s umiestnením), finančných správ, interných podnikateľských plánov, stanovísk odborníkov a iných štúdií týkajúcich sa posudzovaného investičného projektu. Tieto dokumenty musia časovo zodpovedať rozhodovaciemu procesu, ktorý sa týka investície alebo jej umiestnenia. Pri preukazovaní stimulačného účinku by členským štátom mohli pomôcť aj dokumenty obsahujúce informácie o prognózach dopytu, odhadoch nákladov, finančných prognózach, dokumenty, ktoré boli predložené investičnému výboru a ktoré prezentujú investičné scenáre, alebo dokumenty poskytnuté finančným inštitúciám.

¹⁵⁴ V zásade sa zdá, že sumy pomoci, ktoré presahujú kapitálové investičné náklady, pravdepodobne nie sú odôvodnené, keďže v takýchto prípadoch sa investície pravdepodobne uskutočnia v EHP aj s nižšími sumami pomoci.

¹⁵⁵ Ak sa v súvislosti s investíciou uvažuje o viacerých lokalitách v EHP, štátna pomoc podľa tohto bodu sa nesmie poskytnúť na prilákanie investície do oblasti s intenzitou regionálnej pomoci uvedenou v platnej mape regionálnej pomoci, ktorá je nižšia ako v alternatívnych zvažovaných oblastiach EHP, keďže by to predstavovalo negatívny účinok na hospodársku súťaž a súdržnosť, ktorý pravdepodobne nebude kompenzovaný žiadnym pozitívnym účinkom. Neplatilo by to v prípade, keby mohol príjemca preukázať, že investícia by sa inak v takýchto alternatívnych oblastiach EHP neuskutočnila a namiesto toho by sa presmerovala do tretej krajiny. V prípadoch, keď majú alternatívne lokality v EHP rovnakú intenzitu regionálnej pomoci, štátna pomoc podľa tohto bodu sa môže poskytnúť, ak príjemca preukáže, že daná lokalita bola vybraná na základe objektívnych kritérií bez ohľadu na štátnu pomoc.

- e) pomoc nesmie presiahnuť minimálnu sumu potrebnú na motiváciu príjemcu pomoci k tomu, aby umiestnil investíciu v príslušnej oblasti v EHP (medzera vo financovaní)¹⁵⁶;
- f) pomoc sa nesmie poskytovať na uľahčenie premiestnenia¹⁵⁷ výrobných činností medzi členskými štátmi. Komisia pri hodnotení opatrení, ktoré je potrebné notifikovať, bude požadovať všetky informácie potrebné na zváženie toho, či poskytnutie štátnej pomoci môže mať za následok úbytok značného počtu pracovných miest v existujúcich lokalitách v rámci EHP. V tejto situácii a v prípade, že investícia umožňuje príjemcovi pomoci premiestniť činnosť do cieľovej oblasti, ak existuje príčinná súvislosť medzi pomocou a premiestnením činnosti, predstavuje to negatívny účinok, v prípade ktorého je nepravdepodobné, že sa bude dať kompenzovať niektorými pozitívnymi účinkami;
- g) príjemca sa musí zaviazat', že investíciu v dotknutej oblasti zachová aspoň päť rokov alebo v prípade MSP tri roky od dokončenia investície. Takýto záväzok by nemal brániť výmene zariadenia alebo vybavenia, ktoré v priebehu uvedeného obdobia zastaralo alebo sa pokazilo, za predpokladu, že sa hospodárska činnosť v príslušnej oblasti zachová počas minimálneho obdobia. Na účely výmeny daného zariadenia alebo vybavenia však už nemožno poskytnúť žiadnu ďalšiu pomoc;
- h) pomoc podľa tohto oddielu sa nesmie poskytnúť podnikom v ťažkostiach¹⁵⁸.

3. MONITOROVANIE A PODÁVANIE SPRÁV

87. Členské štáty musia uverejniť príslušné informácie o každej individuálnej pomoci nad 100 000 EUR¹⁵⁹ poskytnutej podľa tohto oznámenia a nad 10 000 EUR¹⁶⁰ v sektoroch poľnohospodárskej prvovýroby a rybárstva do 12 mesiacov odo dňa poskytnutia pomoci (s výnimkou pomoci poskytnutej podľa oddielu 2.8, v prípade ktorej musia členské štáty príslušné informácie uverejniť do 6 mesiacov odo dňa poskytnutia

¹⁵⁶ Táto medzera vo financovaní sa určuje na základe rozdielu medzi čistou súčasnou hodnotou očakávaných peňažných tokov (vrátane investície a prevádzky) podporovanej investície a čistou súčasnou hodnotou očakávaných peňažných tokov kontrafaktuálnej investície v jurisdikcii mimo EHP, ktorú by príjemca pomoci vierohodne vykonal v prípade neposkytnutia pomoci v EHP (najmä vrátane pomoci, ktorú by príjemca vierohodne dostal v jurisdikcii mimo EHP v kontrafaktuálnom scenári). Oba scenáre sa musia dostatočne preukázať, t. j. s použitím realistických predpokladov a v rámci vierohodného podnikateľského plánu. V zásade je nepravdepodobné, že by Komisia považovala za zlučiteľnú s článkom 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ výšku pomoci presahujúcu kapitálové investičné náklady potrebné na umiestnenie projektov v príslušnej oblasti, keďže takéto pomoc pravdepodobne nebude mať stimulačný účinok.

¹⁵⁷ V zmysle vymedzenia v poznámke pod čiarou č. 147.

¹⁵⁸ Ako sa vymedzuje v oznámení Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach ([Ú. v. EÚ C 249, 31.7.2014, s. 1](#)).

¹⁵⁹ Ide o informácie požadované v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 a v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 702/2014. Pri vratných preddavkoch, zárukách, úveroch, podriadených úveroch a iných formách pomoci sa nominálna hodnota podkladového finančného nástroja musí zadávať za každého príjemcu. Pri daňových a platobných zvýhodneniach možno výšku individuálnej pomoci uvádzať v rozpätíach.

¹⁶⁰ Ide o informácie požadované v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 702/2014 a v prílohe III k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 1388/2014 zo 16. decembra 2014. Pri vratných preddavkoch, zárukách, úveroch, podriadených úveroch a iných formách pomoci sa nominálna hodnota podkladového finančného nástroja musí zadávať za každého príjemcu. Pri daňových a platobných zvýhodneniach možno výšku individuálnej pomoci uvádzať v rozpätíach.

pomoci), a to na súhrnnom webovom sídle venovanom štátnej pomoci alebo v príslušnom IT nástroji Komisie¹⁶¹.

88. Pokiaľ ide o opatrenia pomoci podľa oddielu 2.4 tohto oznámenia, ak celková pomoc na podnik a členský štát presahuje 50 miliónov EUR, členské štáty musia do svojich schém zahrnúť požiadavku, aby príjemca do jedného roka od poskytnutia pomoci predložil orgánu poskytujúcemu pomoc plán, v ktorom sa uvádza, ako príjemca zníži uhlíkovú stopu svojej spotreby energie alebo ako bude plniť ktorúkoľvek z požiadaviek týkajúcich sa ochrany životného prostredia alebo bezpečnosti dodávok opísaných v bode 37 tohto oznámenia. Táto požiadavka sa uplatňuje od 1. januára 2023.
89. Členské štáty musia Komisii predkladať výročné správy¹⁶².
90. Členské štáty musia zabezpečiť, aby sa viedli podrobné záznamy o poskytovaní pomoci, na ktorú sa vzťahuje toto oznámenie. Tieto záznamy, ktoré musia obsahovať všetky informácie potrebné na preukázanie toho, že boli dodržané potrebné podmienky, sa musia archivovať 10 rokov od poskytnutia pomoci a na požiadanie predložiť Komisii.
91. Komisia môže požiadať o dodatočné informácie o poskytnutej pomoci, najmä s cieľom overiť, či sa dodržali podmienky stanovené v rozhodnutí Komisie o schválení opatrenia pomoci.
92. S cieľom monitorovať vykonávanie tohto oznámenia môže Komisia požiadať členské štáty, aby poskytli súhrnné informácie o využívaní opatrení štátnej pomoci na nápravu vážnej poruchy fungovania hospodárstva v dôsledku súčasnej krízy.

4. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

93. Komisia uplatňuje toto oznámenie od 9. marca 2023. Komisia uplatňuje ustanovenia tohto oznámenia na všetky opatrenia notifikované od 9. marca 2023, ako aj na opatrenia notifikované pred týmto dátumom.
94. Týmto oznámením sa nahrádza dočasný krízový rámec prijatý 28. októbra 2022¹⁶³ (ďalej len „predchádzajúci dočasný krízový rámec“). Predchádzajúci dočasný krízový rámec sa zrušuje s účinnosťou od 9. marca 2023. Predchádzajúci dočasný krízový rámec už nahradil dočasný krízový rámec prijatý 23. marca 2022¹⁶⁴ v znení zmien z 20. júla 2022¹⁶⁵.
95. Celkovo pomoc poskytnutá podľa oddielov 2.1 až 2.3 predchádzajúcich dočasných krízových rámcov a pomoc poskytnutá podľa rovnakých príslušných oddielov tohto

¹⁶¹ Verejné vyhľadávanie v databáze transparentnosti poskytovania štátnej pomoci umožňuje prístup k informáciám o konkrétnych prípadoch štátnej pomoci, ktoré poskytli členské štáty v súlade s európskymi požiadavkami na transparentnosť štátnej pomoci, a možno ich nájsť na adrese <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sk>.

¹⁶² Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1.

¹⁶³ Ú. v. EÚ C 426, 9.11.2022, s. 1.

¹⁶⁴ Ú. v. EÚ C 131I, 24.3.2022, s. 1.

¹⁶⁵ Ú. v. EÚ C 280, 21.7.2022, s. 1.

oznámenia nemôžu nikdy prekročiť stropy pomoci stanovené v príslušných oddieloch tohto oznámenia. Pokiaľ ide o oddiel 2.4, pomoc poskytnutá na základe predchádzajúcich dočasných krízových rámcov a pomoc poskytnutá podľa tohto oznámenia nemôžu prekročiť stropy pomoci stanovené v tomto oznámení na rovnaké oprávnené obdobie. Pomoc poskytnutú podľa oddielov 2.5 a 2.6 predchádzajúcich dočasných krízových rámcov nemožno kumulovať s pomocou poskytnutou podľa rovnakých príslušných oddielov tohto oznámenia, ak pokrýva rovnaké oprávnené náklady.

96. V súlade s oznámením Komisie o určení pravidiel uplatniteľných na posúdenie neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci¹⁶⁶ Komisia uplatňuje toto oznámenie na nenotifikovanú pomoc, ak sa pomoc poskytne od 9. marca 2023.
97. Vo všetkých ostatných prípadoch bude Komisia uplatňovať pravidlá stanovené v tom rámci, ktorý bol platný v čase poskytnutia pomoci.
98. Komisia zreviduje všetky oddiely tohto oznámenia pred 31. decembrom 2023 na základe dôležitých aspektov hospodárskej súťaže alebo hospodárskych aspektov, ako aj vývoja medzinárodnej situácie. Pokiaľ to bude užitočné, Komisia môže poskytnúť aj ďalšie vysvetlenie svojho prístupu k špecifickým otázkam.
99. Komisia v úzkej spolupráci s dotknutými členskými štátmi zabezpečí rýchle posúdenie opatrení po jednoznačnej a úplnej notifikácii opatrení, na ktoré sa toto oznámenie vzťahuje. Členské štáty by mali Komisiu informovať o svojich zámeroch a oznámiť jej úmysly zaviesť príslušné opatrenia, a to čo najskôr a čo najúplnejšie. Komisia bude v tomto procese členským štátom poskytovať usmernenie a pomoc.

¹⁶⁶ Ú. v. ES C 119, 22.5.2002, s. 22.

PRÍLOHA I

Obzvlášť zasiahnuté odvetvia a pododvetvia¹⁶⁷

	Kód NACE	Opis
1	0510	Ťažba čierneho uhlia
2	0610	Ťažba ropy
3	0710	Dobývanie železných rúd
4	0729	Dobývanie ostatných neželezných kovových rúd
5	0891	Ťažba chemických a hnojivových minerálov
6	0893	Ťažba soli
7	0899	Iná ťažba a dobývanie i. n.
8	1041	Výroba olejov a tukov
9	1062	Výroba škrobu a škrobových výrobkov
10	1081	Výroba cukru
11	1106	Výroba sladů
12	1310	Príprava a spriadanie textilných vlákien
13	1330	Konečná úprava textilu
14	1395	Výroba netkaného textilu a výrobkov z neho okrem odevov
15	1411	Výroba kožených odevov
16	1621	Výroba dosiek a drevených panelov
17	1711	Výroba celulózy
18	1712	Výroba papiera a lepenky
19	1910	Výroba produktov koksárenských pecí
20	1920	Výroba rafinovaných ropných produktov
21	2011	Výroba priemyselných plynov

¹⁶⁷ (Pod)odvetvia uvedené na základe ich intenzity emisií a intenzity obchodu zodpovedajú odvetviám a pododvetviám uvedeným v delegovanom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2019/708 z 15. februára 2019, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o určenie zoznamu odvetví a pododvetví, ktoré sa v období rokov 2021 až 2030 považujú za odvetvia a pododvetvia s rizikom úniku uhlíka (Ú. v. EÚ L 120/20, 8.5.2019).

22	2012	Výroba farbív a pigmentov
23	2013	Výroba ostatných základných anorganických chemikálií
24	2014	Výroba ostatných základných organických chemikálií
25	2015	Výroba hnojív a dusíkatých zlúčenín
26	2016	Výroba plastov v primárnej forme
27	2017	Výroba syntetického kaučuku v primárnej forme
28	2060	Výroba umelých vlákien
29	2110	Výroba základných farmaceutických výrobkov
30	2311	Výroba plochého skla
31	2313	Výroba dutého skla
32	2314	Výroba sklenených vlákien
33	2319	Výroba a spracovanie ostatného skla vrátane technického skla
34	2320	Výroba žiaruvzdorných výrobkov
35	2331	Výroba keramických obkladačiek a dlaždíc
36	2332	Výroba tehál, obkladačiek a stavebných výrobkov z pálenej hliny
37	2341	Výroba domácich a dekoratívnych keramických predmetov
38	2342	Výroba keramického sanitárneho vybavenia
39	2351	Výroba cementu
40	2352	Výroba vápna a sadry
41	2399	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov i. n.
42	2410	Výroba surového železa a ocele a ferozliatin
43	2420	Výroba rúr, rúrok, dutých profilov a súvisiaceho príslušenstva z ocele
44	2431	Ťahanie tyčí za studena
45	2442	Výroba hliníka
46	2443	Výroba olova, zinku a cínu
47	2444	Výroba medi

48	2445	Výroba ostatných neželezných kovov
49	2446	Spracovanie jadrového paliva
50	2451	Odlievanie železa
	Kód Prodcom	Opis
1	81221	Kaolíny a ostatné kaolínové íly
2	10311130	Mrazené zemiaky, spracované alebo konzervované (vrátane zemiakov varených alebo čiastočne varených v oleji a potom zmrazených, s výnimkou zemiakov v octe alebo kyseline octovej)
3	10311300	Sušené zemiaky v podobe múky, krupice, vločiek, granúl a drviny
4	10391725	Koncentrovaný rajčiakový pretlak a pasta
5	105122	Prášok z plnotučného mlieka
6	105121	Sušené odtučnené mlieko
7	105153	Kazeín
8	105154	Laktóza a laktózový sirup
9	10515530	Srvátka a upravená srvátka v prášku, granulách alebo v ostatných pevných formách, tiež zahustená alebo obsahujúca pridané sladidlá
10	10891334	Pekárske kvasinky
11	20302150	Sklotvorné emaily (smalty) a glazúry, engoby a podobné prípravky pre keramický priemysel, smaltovne alebo sklárne
12	20302170	Tekuté listre a podobné prípravky; sklenené frity a ostatné sklo vo forme prášku, granúl alebo šupiniek
13	25501134	V otvorenej zápustke kované železné časti pre prevodové hriadele, vačkové hriadele, kľukové hriadele a kľuky a pod.

Príloha II

Informácie, ktoré treba uviesť vo formulári žiadosti o pomoc podľa oddielu 2.8 tohto oznámenia

1. Informácie o príjemcovi pomoci:

- názov/meno, registrovaná adresa hlavného sídla, hlavné odvetvie činnosti (kód NACE),
- vyhlásenie, že podnik sa nenachádza v ťažkostiach, ako sa vymedzuje v usmerneniach o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu,
- v prípade pomoci poskytnutej v rámci schémy podľa bodu 85: vyhlásenie o nepremiestnení a záväzky uvedené v bode 85 písm. k).

2. Informácie o investícii, ktorá sa má podporiť:

- stručný opis investície,
- stručný opis očakávaných pozitívnych účinkov na dotknutú oblasť (napr. počet vytvorených alebo zachovaných pracovných miest, činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, odborná príprava, vytvorenie klastra a možný prínos projektu k zelenej a digitálnej transformácii regionálneho hospodárstva),
- príslušný právny základ (vnútroštátny, EÚ alebo obidva),
- plánované začatie prác a dokončenie investície,
- umiestnenie investície,
- v prípade pomoci podľa bodu 86: informácie o spustených prepojených investíciách v ostatných členských štátoch v súlade s bodom 86 písm. a): umiestnenie a výška spustených investícií. Uveďte informácie o súvislosti medzi investíciou, ktorá sa má podporiť, a spustenými investíciami.

3. Informácie o financovaní investície:

- investičné náklady a ostatné súvisiace náklady,
- oprávnené náklady spolu,
- výška pomoci potrebná na uskutočnenie investície v príslušnej oblasti,
- intenzita pomoci,
- v prípade pomoci podľa bodu 86: analýza týkajúca sa medzery vo financovaní vrátane podnikateľského plánu a výpočtov čistej súčasnej hodnoty na základe faktického a kontrafaktuálneho scenára spolu s odhadom investičných nákladov, prevádzkových nákladov, príjmov a konečnej hodnoty na základe oboch scenárov (vo formáte Excel), spolu s podpornými dôkazmi.

4. Informácie o potrebe pomoci a jej očakávanom vplyve:

- stručné vysvetlenie potreby pomoci a jej vplyvu na investičné rozhodnutie alebo rozhodnutie o umiestnení. Musí tu byť zahrnuté vysvetlenie rozhodnutia o alternatívnej investícii alebo umiestnení, ak sa pomoc neposkytne,
- v prípade pomoci podľa bodu 86 musí príjemca poskytnúť:
 - spoľahlivé dôkazy o subvenciách, ktoré by vierohodne získal v jurisdikcii mimo EHP na podobný projekt zahrnutý v kontrafaktuálnom scenári,
 - dôkaz o tom, že bez pomoci by sa plánovaná investícia neuskutočnila v EHP,
 - dôkaz o tom, že pomoc nevytvára účinky narúšajúce súdržnosť v zmysle bodu 86 písm. d).